

وطنه ستاپوئی!

(د هاشم لوگري د ژوند، تېرى، ھېرى، نوي زېي...)

محمد الله ھميم

وطنه؛ ستا لپونی!

(د هاشم لوگري د ڙوند؛ تېري، هېري، نوي زړي....)

S_ _K
A.L.B

ليکوال: محمدالله همييم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

مازیگرکتاب پلورخی

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم	:	وطنه؛ ستا لپونی!
لیکوال	:	محمدالله همیم
ډیزاین	:	ثناءالله حواب
خپرندوی	:	مازیگر کتاب پلورخی
چاپ کال	:	۱۴۰۳ لمریز
د خپرونو لړ	:	(۸۱)
د چاپ شمېر	:	۲۰۰۰ توهکه

حقوق له خپرندویی ټولنې سره خوندي دی.

ادرس: مازیگر کتاب پلورخی / امنیه یار مارکېت / کوتہ سنگی / کابل

• ۷۸۲۴۲۴۵۶۶

دالي:

- ملنگ ملگري (کراو منگل) ته، چې ويلی يې دی:

لپوني خو خه بنکر نه لري کراوه

همدا مود يې مستندې حوالې يو

- گل لالا (عزت الله حواب) ته، چې دې کيسې ژرولى دی.

راته ويل يې:

«زه په کې خان گورم ياره!»

شەكار كىسى

د ھميم د خورى لىكوالى په اړه مې ڏېرو ته ويلى. دا په خەرە سوزپىلى اوس د لوستونکو په زپونو کې خاص خای لرى، په دې خاطر چې خان د لىكوال په نوم پېژندل نه غواپى، بلکې له طبعت او مخلوق مينه را تولوي او دوى ته يې وړاندې کوي... د شعر په شان د لىكوالى لورىنە هم پې شوي خود ده ځانګړنە دا ده چې لىكل په ڏېر اخلاص کوي، له زړه لگيا وي.

همدا يې لوبي ۵۵... زه يې چې لولم، نو رامالومېري په نثر کې يې دا زور شته، چې نا منونکي په خلکو ومني...
ھسي خو ورکو، پتو، روغۇ، ماتو، غورخېدلۇ... پسې وگرخېد، وېچى
غېرول، د ژوند خواپه يې راتپول او بىا يې په داسې شاعرانه ژبه ولېكل
چې تراوسە د لوستونکو په زپونو ولاپ دى او بىه احساس کوي.

خو دا خلې يې ژور نظر هاشم ته واوبست، درک يې کړه چې شته ډېر
څه، پاخېد، لاره يې بدله کړله، ورغى، اول يې دوکاندار عیدو ولید،
ملګري يې کړ، بیا يې هاشم ولید کاكا يې ورته وویل، په ډېرې سپین
ستړگۍ پسي هرڅای ورغى، خپله ترې پخوانی تکړه هاشم جوړ شو، تر
لېږي کوري ماما هم ورسېد... ډېر يې وغړول، ان که هغه لاري چې
هاشم پري ګرځدلۍ، هغه وني چې سیوري ته يې ناست شوي او هغه
غرونه غړېدلۍ چې هاشم به پري نه ستړي کېده، نو ده به غړولي واي،
خو... دی د هغوي په خېر ګونګي کېري، دا چوپتیا ليدل او اورېدل
غواړي. لنډه دا چې: ليکوال يې د یو لپونی ژوند ته دومره ور ننوت،
چې اوس پري خلک مينوي، د انسان تعريف يې وګرڅاوه. په همدي
دليل (وطنه، ستا لپونی!) شهکار کيسه ده...

دا داستان د جادوبي ریالېزم په سبک ليکل شوي، مانا دا چې د خیال
او واقعیت یوه داسي ګډوله ده؛ لکه د ګلونو په غونچه کې رنګ رنګ
راتول وي او کرکترونه يې سره نه شي بېېدلۍ.

درناوی
عطاط الله خواب

يادبست:

هاشم زما د وطن لپونی دی، زما د وطن کيسه کوي. يوازي هاشم نه، د وطن تول هاشمان درته تبری بدمرغی يادوي، په مخونو يې د وطن انځور رسم دی. ما به چې هاشم ته کتل، لپونی نه راته بسکارېده، خپل وطن مې ليده.

ډېر بختور به يم که د دې اثر تر لوستلو وروسته د هر لپونی په سترګو کې همداسي داستان ولولي.

خینې کيسې به بشپړې نه وي، د هاشم د کورني محدوديت او زما مجبوريت يې وګنئ.

د دې كتاب په ليکلو کې ملګري داود «ټپان» زما تته اراده، سپرغۍ کړه. (وطنه، ستا لپونی!) نوم راته ډېر مهربان پيرمحمد کاروان خوبن کړ، خود زړه خبرې يې غزلیزې کړې. ملګري عطاءالله حواب را سره د كتاب چارو کې ستړۍ شو. د دوى ټولو مينې او اخلاص ته به له خدايه ج بدله غواړم.

مازيگر دې همداسي د علم او هنر په وړانګو روښانه وي. د خالق زيار خبره:

زاهده په جنت کې به پرانیستې تنه گرڅم
ترلي مې تول عمر له خوارانو سره ملا ده

محمدالله همييم

د کرزي وخت و، يو چا تور پتکي وهلى، ديره يې تکه شنه کله کړي. نوي، فري بربت يې پربني. سپين ازاد کالي يې پر تن دي، د خړ دېوال ډډي ته ناست دي، خوک موبایل ورکوي: «واخله، باچا دي، ورسه وغوبړه!» دی موبایل تري کشوي. له غوسي خوتېږي، موبایل خولي ته نېډي نيسې: «کرار ناست يې، د باچايي نوم دي اچولی، دا خلک (امریکا) دي راوستي، پري غرق دي موږ کړو. نه عريضه چلېږي، نه خبره چلېږي. موږ ته خلک راحي، موږ نه پربودي، موږ بمباروي.» د دي خبرو منځ کې يې دومره کنخاوي وکړي، چې نور ستړي شو، ساه يې لنډه شوه، موبایل يې وغورخاوه: «لري که سړي، زاره چاودي يې کړو.»

ناستو په ده خندل، چې حنګه يې په ربستيا ومنله، چې له باچا سره غوبړي، ده همغسي کنخاوي کولي. ما همغه وخت اول وار له څهري ولید، چې دا سړي (هاشم لوگري) دي. چې په خلکو کې په (هاشم لپوني) مشهور دي. ګني نامه مې يې له دي مخکې اورېدلې وه. هغه وخت مې له ډېرو نورو خلکو سره د ده ویدېوګانې او ثبت غړونه ليدي

ول، چې له کنخاوو به خالی نه وي، د ده خبرو کې کنخا ضرور ملګري ووه.

چا موبایل ورته نېولی:

- هاشمه دا خلک وايي، چې ته دومره زورور يې، دا کنخاوي ولې کوي؟

- نه جايپري، په زړه قران که جايپري، خې کنخا ونه کم بوج نه سپکپري.

هاشم له خندا شين شي:

- خدای راستي لکه زمي کې خې له واورو بامونه تور کې، داسي زړه مې سپک سی.

بل حڅله چاته مخامنځ کوي، خو وروسته خاندي، لکه خپله ملامتي بې چې منلي وي: «خو لپونی يم، خې لپونی کولم مو اوس خو به کنخاوي اوري».

څوک د هاشم کلې ته ورغلۍ. زېړه لونګۍ بې وهلي د پاخه عمر سړي دی. کمرې ته بې مخ واړو: «دوستانو! ماشومانو ته مو کتابچې و قلمونه راړل. اوس به بې ورته ووېشم، چې سبقونه ووايي، د اينده ډاکټران، انجینئران شي. هغه دی هاشم لپونی ام را روان ده، تاسې به بې تول پېژني».

هاشم را رسپري. غوشه ورغلې وي، له سلام، کلام مخکې ورته وايي:
- چېشتنه راغلې بې؟

- ماشومانو ته مو کتابچې راړي، تا پسي نه يم راغلې، لپونې!

هاشم کيسه ورته کوي:

- سرگ ته ختلی و م. موټر ودرېد، چا له شیشی سر راویست. له واره بې
کنخاوی راته وکړي، ما خې خوله ورته جوړوله، موټر روان سو. وه
سرې، نه مې پېزنې، نه مې ایېزنې، کنخا ولې کوي؟ خه قرضه بې ده را
باندې؟

ته ساده دې خلکو ته کتابجې راوري، مه راوري، خې بیا بې رانه ورې.
هاشم باندې یو کس غړ کوي:
- امریکا ته خې؟

- خود حم. خې داسي وطن ته تللى واي، خې نه پیاده راتلى، نه
سوره.

- هلتہ خو خلک کمیس نه اغوندي؟
- خې یو وار ور واورو، اتی لوح لغړ ګرخو.
هاشم په دې کيسه مجلس وختنداوه، خو دا خبره بې په ربستیا د غور ده
او سوالیه ده چې موبې یوو همداسي که ماحول نېولي یو.
هاشم حجري ته کيسه کوي:

- کابل ته تللى و م. موټر وو، ټوبکوال ورکې ناست وو، داسي بې
خوسي کړي وو خې... هلتہ مې له چا پوبتنه وکړه وايی: «دا زورواکی
ده». وه خلکو، یوه توپانچه راته پیدا کي، خې په دې مغزی بې
ورکېردم.

له حجري خوک غړ پړ کوي:
- هاشمه، هغه نسي ويستي. انتخاباتو ته درېږي.
هاشم، خندا، خندا کې دا خبره ور پوره کوي: «سهي ۵۵، بیخی سهي
ده، والله.»

دا جمله يې بیا ڏېره مشهوره شوه، تر نهه يې خلک لیکي او وايي. دې جملې کې د ناخوال او رشخند یو پت رمز دی.

هاشم ستری بنکاري، خوک ورته وايي:

- هاشمه، خه حساب ۵۵؟

- حساب دا ۵۵، خې هیڅ حساب نسته.

يو بل خای هم جالب غږپري وايي:

- ما داسي چل ياد کړي، دا د خنګ وطنونه به ټول سلامي ولاړ وي.

- خنګه؟

- لوی دٻوال جو پروو، د دوی خنګ ته. د وطن خو کمه او به نه ۵۵، ټوله ور ماتوم هملته به ڏنډ ولاړه وي. که کوم وطن شیطاني وکړه، يا يې تېروپېره وکړه پې ور چې کوم يې. والله په او بوايي شغرب و مغرب ته درته یوسم.

- بنه که خلک درته ووايي، ته خو لپونی يې. ته به خه ورته وايي:

- زه به ورته ووايم خې خدائی دې عفوه راته وکړي.

د هاشم هې ڏېري کيسې، خنداگاني، غوسې او کنځاوي موبایلونو کې ولیدې. خو له نېدې مې نه و ليدلى. هغه ورخ لوگر کې واده و. زه له بل انډٻوال سره لارم. چې ور ورسېدو، ڏېر خلک نور هم راغلي وو. له مابسامه پس په یوه لویه حجره کې، موږ او نور ټول مېلمانه راتول شوو، خنداگاني، اتنې او کيسې وي. یو څوان راننوت، غاره يې تازه کړه، ټول يې غلي کړل، لکه زېري چې کوي:

- هاشم لپونی راغلي.

هلك ووت. خلک له يو بل سره پسخېدل. لې وروسته هاشم راننوت، ده په ليدو تول غلي او حيران شول. خو داني خولي يې خدايزده په سر کړي وي، ازاده کورتى يې اغوستي وه، يو لاس کې يې نوشابه نېولې وه، بل لاس يې د کميس دنه پت و، نه بنكارېده. هاشم کېناست. ډله خلک ور جګ شول، کمري يې ورته ونبوي. ګډې وډې کيسې، کنځا او خندا... ناستو تري خوند اخيست. خبرو ته يې لټ په لټ اوړېدل. ډېر ور جګ شول، لاس يې پري واړوه... عکسونه يې ورسه واخيستل. يو سپين ډيري راننوت. چې د همدي خو کورونو مشرو، تسبې يې په لاس کې وي. ټنډه يې تروشه وه. هاشم ته يې رد، رد وکتل، وي ويل:

- دا چا راوستي؟

خلکو د زوم نوم ورته واخيست، ورته وي ويل چې په سرک يې ليدلې و، له خان سره يې راوستي.

سپين ډيري غوسه شو:

- په دې لپونېرت خه کوي، هر سې تربور لري، دوست لري. داسي د فتنو وخت سو، یمود وختونو کې به زوم له شرمه لس ورځي کور ته نه راتلو، غرونو کې به يې شپې وي. اوس خو زوم له ټولو بر ناست وي، داسي لپونی يې ام له لاسه رانېولې وي، حجره کې يې درته کېنولې وي.

د سپين ډيري غوسې، له هاشم پرته نور تول غلي کړل، هاشم همغسي له خان سره غړېده، خوک يې یادول... خندا به شين که... هاشم حجري باندې غږ وکړ:

- مړی کله راوړی؟

سپین ډیری مخ پړی ور واړوه:

- زړی مړی ام نسته.

هاشم سم له واره په خندا ورته ووې: «خنګه چل ده، زه و خدای بنګله خودې له کشمیره بسکاري.»

له سپین ډیری تول وېرېدل، خود هاشم دې خبرې ته د چا خندا ونه درېدہ، ټولو دومره وختنل، چې سپین ډیری په قهر ووت.

مړی بې راوړه، دوه، دوه ورته کېناستل خو هاشم گوبنۍ ناست و. د هیچا زړه نه و، چې ورسه کېني. لې مخکې د عکس له پاره ډېرو لاس پړی واړوه.

کله مو چې مړی و خوره د هاشم په اړه مې نوري جالې هم واورېدې. چا بې جهاد یاداوه، چا بې مینه یادوله، چا بې د څوانې کيسې کولي. هر چا د ده په اړه او azi اوړېدلې وي. زما تلوسه شوه، چې د دې سړي په ژوند خبر شم. حکه په همغه شپه بې د کنځاوو منځ کې ډېرې د پند او عبرت کيسې هم وکړي، چې په ربستیا د فکر وړ وي.

ما د هاشم له مجلسه ډېر خوند اخيستلو، خو خپله مې کيسې ورسه ونه کړي، دا بسلکلي شپه ووته، سهار شو، نور مې رخصت راخیست، د سهار چای ته ناست وو، له هاشمه مې خو څله پونسته وکړه، یا به بې خنډل، یا به بې بله کيسه پکې کوله. په ډېره سختی مې د ده د کور درک تري واخیسته.

د هاشم سره دا زما لومړي ليدل شول. د ده په اړه مې ډېر روایتونه اور پدلې وو، چې حیران کړی يې وم. زه باید د ده کلې ته تللى وای، چې د ده په کيسه مې خان پوی کړی وای. نیت مې وکړ، چې د هاشم کلې ته لار شم، د وطن د دې لپونی په کيسو، خاطرو، تېرو، هېرو... پسې وګرڅم.

خو شپې تېرې شوي... يو سهار دا سې هم راغې، چې د سفر ورڅ وه، خو جوړه جامې، يوه کتابچه او قلم مې بکس ته واچول، د سهار لس بجې وي، د کابل له (بالحصاره) د لوګر په موټر کې کېناستم، له چهار آسياب بازاره چې ووتو، بنه شېبه مزل مو وکړ، رایاد شو چې هاشم دا ځای راته بشودلی و، له موټر بسته شوم، د سېک دواړه غارې دوکانونه وو. يوې غرفې (هتي) ته ودرېدم.

- هاشم لوګری چرته اوسي؟

- ها لپونی؟

- هو.

- هاغه مخامنځ کورونه چې وينې؛ له ونو پوري غارې ته، هلتله اوسي. لږ وختي به راغلې وي؛ ما سره و.

- ملګرۍ دې ۵۵؟

- وو، هر سبایي راخې، خدې دې کاوه؟

غرفې ته ور ننوتم، دا سې عېدو نومېده. هاشم هر ګهیخ راتلو، د عېدو په دوکان کې يې مستې خورې. ويل يې:

«هاشم نن ورونو ته غوشه و. خې ولې يې آلوگان ټول يوجایي خرڅ کړي؟»

ما ورته وویل: د ده الوگان يې خرڅ کړي، که ولې؟
- نه سپیه، د ده نه وو، ده ویل: من، من به يې خالته کړي وو، بیا يې
ډېرې روپې جوړولې... من يې جګ ده، يو جایي خو تاوان کیي.
پر عیدو هاشم ګران و، ویل يې: یوه ورڅ مې یو کمکي ته انګور
ورکړي وو، هاشم راسره ناست وو چې بېرته يې راول.

- ماما کور کې يې شور راته وکه، خې زد يې بېرته ور وړ.
هاشم را برګ شو: خراب شی چاته ولې ورکې، که دوی دې نه وینې،
خدای خو مو په سر ولار ده. د هاشم خبره رایادېږي، بیا مې چاته
خراب شی نه ده ورکړي. که سبزی وي، که میوه خې تلم يې هاشم مې
نېغ سترګو ته ودرېږي.

عیدو سره د هاشم ډېرې خبرې وي. ده ته نوري نه وریادېږي، ویل
يې: بله ورڅ خې راغلې، نوري خبرې به يې در وکړم، دوکانداري ده،
دماغ په جای نه دې.

ما ورته سبا ته د خپل راتګ وویل، خدای په امانې مې ترې واخیسته،
را ووته چې هاشم پیدا کرم. له سړک واوبنتم. د رومیانو لوی، لوی
پتی وو، هر پتی کې بزرگان په کار لګیا وو. خای - خای د او بو شرار و،
خو قدمونه مې چې واخیستل، یو سپین ډیری مې ولید، دېوال ته يې
ډډه وهلي ووه:

- کاکا، هاشم پېژنې؟
- وو، خه دې کاوه؟

- په کار می و...

- خه خوار سی، له لپونیانو مه خه غواړه، مه یې ورکوه!
ما وي سپین دیری به یې کیسې وکړي، خو هغه په یوه متل، خپله ټوله
کیسه راته وکړه.

خو پولې مې ووھلې، هغه ونې چې عیدو راته بسودې، را ورسېدې.
مخامنځ مې ولیدل، یو سپری را روان دی. ژپه کورتى یې اغوستې،
لبته یې لاس کې ۵۵، دوه ماشومان ورپسې دی... گرمي وه، ما وي دا
لكه چې هاشم دی، حکه یې کورتى اغوستې، واده کې مې هم لیدلی
و، چې خو واسکتونه یې اغوستې ۹۹.

چې ور نبډې شوم؛ شک مې سم و، هاشم و. زه یې نه وم لیدلی،
مخامنځ ورته ودرېدم، سترګې یې راجګې کړې:

- هاشم کاكا! ستري مه شي.

- خوک یې، له کومه راغلی یې؟

- له کابله راغلی یم.

- خه لار سه، خوک دې مړ نه کې، زوبل یم.
هاشم همغسي روان و، واړه، واړه قدمونه یې اخيستل، حمکې ته یې
کتل، لبته یې شاته نېولې وه، ورو، ورو یې خوڅوله. زه یې ترڅنګ
روان شوم. له ژپې کورتى لاندې یې، دوه واسکتونه اغوستې ۹۹. سور
ډنګ (سېخنډلی) پکول یې په سر و. لاندې یې سپینه خولی وه. مخ
یې را واړو:

- خه، خپله لار وهد، خه مې کې، زوبل یم...

د همدا يوه خبره وکړه، تر کوره ور پسي و م خو ونه درېد، دی ننوت.
زه يې د کور د ډواله سیوري ته کېناستم. دمه مې جوړوله، چې له
دروازې يو هلك را ووت، ستري مه شي مو وکړه، دی د هاشم وراره و،
ناصر نومېده، بیا مې ورته د خپل راتګ هدف وواي، ده ووي: « دلته
خو ناستی نه کېږي، راخه حجري ته، پلار ته مې غړ کوم، د هاشم
کيسې به درته وکړي..»

حجری ته يې بوتلم، ناصر ووت، لړ وروسته د خپل پلار (تراب) سره
راغي. تراب د هاشم ورور و. جوړ تازه مو وکړل، کيسه مې ورته وکړه،
نور تراب ته غور شوم.

- زه تري کشر يم. دی له اوياوو اوښتی، اتياوو ته به نړدي وي. خو
داسي تکړه ده، اعتبار وکه، له دغه جای نه يې خوسي که، گردېز ته به
پياده رسپدلي يې. ستري کېږي نه، له وړکيتوبه هم دغسي ده. ډېر
کاريګر وو. اوس خو دلته را کډه سوو، مخکي د لوګر محمد اغې،
ابازک کې اوسبدو، هاشم هملته زېړپدلي ده. موږ له پلرونو او نیکونو
دھقانان وو، مهکي کرو. هاشم بېخي اغه د چا خبره طلفک و خې
خمنکي به يې کولي.

پلار به مې کيسه کوله: (خې ستري به سوم، دمه به مې جوړوله، کور
ته به راغلم، خې بیا به پتني ته ورتلم، نيم پتني به اوښتی و، هاشم به
اړولی و. د لسو کالو شاوخوا به و. خو ديسې ريني و.)
پلار به مې داسي چرت ورته وړي و. خې کله به يې د هاشم د وړکيتوب
کيسې کولي.

تراب چوب شو، هاشم را ننوت: خندل يې، گېناست. ما ته يې مخ را
واړوه:

- ههه، خپه نسې، چېشى ليکي؟ خوک دې مړ نکي...
هاشم خو شبې بنه و، وروسته بيا غوشه شو. پر تراب ور نېغ شو، خو
تېري، تېري کنځاوي يې وکړي؛ ووت.
تراب خندل، ما ته يې وکتل: دغسي، سړي ده نو...
ما ورته وویل: بنه، کيسه کوه.

- دېر تکړه و، دومره تکړه و، سبق به خې خرنګ د ملا له خولي ووت،
ده به ياد و. کومه ورڅ به خې جومات ته نه و وتلی، ملا به کور ته
ورپسي راغي. په دا خپل لیاقت ور گران و.

ناصر له دسترخوان سره راننوت، تازه سابه يې پاخه وو، يخې شړومې
ور سره وي، د غنمه له ډوډۍ سره يې خوند کاوه، مړي مو هم خورله،
تراب کيسه هم کوله: هاشم خو داسي له برخې خالي لپونی ام نه ده،
پورته خوا کې مو د اکا زوي ده، هغه ته ورغلې و. هغه په مړي ناست
و، خو هاشم خه ورته ويلي وو، سره غوشه سوي وو، هغه وار پري کړي
و، هاشم کور ته راغي. سبا مې اکا زوي وختي راغي، خې بښه تري
وغواړي، ويلي يې په خدائی ټوله شپه خوب کې ډارېدم، ماران راته
پشیدل.

تراب د شړومېو ګیلاس په سر واړو، تېغ يې وویست، خپله پاتې کيسه
يې شروع کړه:

- رښتیا، هاشم له دینې کتابونو فارغ سه، بیا یې کلې کې له مرزا خط زده که، همدي دهقانۍ کې هم سره مصروف و، ادي به مې ويل: ډېر شوخ خوان و. زموږ یو سې و، گول تېرى به مو ورته ويلې. په هاشم ډېر گران و. ورسه گرځیده به، ځان سره به یې غونډيو ته بیوه، گرځاوه به یې. د خوراک غم یې هم ده کاوه... کوتري یې ام ساتلي. بس شوقي و نو. د خوانۍ انډپولان یې ام بنه ډېر وو، کلې کې یې بنه سات تېر و. هم یې مزدوري کوله. وطن کې ډېر خوشحال و.

کله چې روسان راغل، کور مو بمبار سه، موږ بچ سوو، شپه په شپه مو کډه وتړله روان سوو. د پاکستان (کچه ګړي) کې مو واړول، خو د هاشم کلې او وطن نه هېږیده، ادي به ويلې «څې ورياد به سه، زړل به یې».

کچه ګړي کې مو ام گوزاره روانه و. هاشم مزدوري کوله، خو د کلې غونډي نه و، د شپې ډېر گرځیده. کله، کله به خو شپې کور ته رانه غې، چېږي به تللى و. یو واري یې راتګ ډېر وختنې، ډېرې ورځې تېري سوي یا یې چا احوال راواړې خې: «هغه تللى افغانستان ته جهاد کېي د پلانکي ملا سره ده.» هغه ملا خې دی ورغلې و، کليوال مو و، ډېر تکړه سړي و. د هاشم پخوانۍ د بنکار انډپول و، یو جای به بنکار ته تلل. په شنه لړه به ووټل، غرمې به یې خو سويې بنکار کړي وې. د دوى کلې کې وروکۍ جوماتکۍ و، هلته به کېناستل. دا جوماتکۍ یې د غونډي په ډډه کې جوړ کړي و...

مړي مو و خوره، تراب خان دسترخوان تول که، له حجري ووت. له کړکۍ مې ور غړ که:

- که هاشم دې ولید را يې وله...

واړه ماشومان را سره ناست وو. دوی ټول د تراب زامن او د هاشم
ورېرونه ول. د حجري يې جلا انګړو. وړه چوټه يې لرله، مخي ته يې
سره و سپین ګلان ولاړ وو.

تراب خان چې راغى، ورته ومي ويل:

- دا حجره مو نوي جوړه کړي؟

- والله پرو سې کال مې جوړه کړه. لږ مې خان ورته قرضداري که، خو
نه کېدہ. دومره مېلمانه راځي، خې توبې باسه، ټول هاشم ته راځي؛ چا
ې خې عکاسي لیدلې؛ خان را رسوي. ها بله ورڅ خلک له بغلانه ورته
راغلي وو، اعتبار وکه، درې بجې لارل.

ما ته خان ملامته بنکاره شو، تش لاس راغلي وم. د دوی دومره وس نه
و، مېلمانه پړې ډېر ول. کلیوال خلک مېلمه ته ډېر خان په عذابوي.
تراب که ډېر سخې سړی هم وي، له مجبوريته به هم تنګ وي، دومره
مېلمانه راتګ، د دهقاني ژوند...

تراب غاري تازه کړي: ډېر خلک يې تنگوي ام، لس کاله پخوانۍ کيسه
درته کوم، ايتا خو به ورته پام وي؛ هاشم بې چوکاټه خبرې ډېرې
کوي، لوح غږېږي. خلک خو يې مني، خې والله هاشم ربستيا دغسي
ده. بله ورڅ چا بېولې و کابل ته، هلهه يې خو نجوني ورته ګډولي.
هاشم خې ورننوتي و؛ په ورته تري راوتي و. نيمه شپه وه، خې کور ته
راغى. بیا به خې چا هغه خلک وريادول، کنځاوي به يې ورته کولي.
بس خلک يې نه پړېږدي، خې نوي شې واخلي بیا چا تري پت کړي
وي. نه يې پیزار تري پاتې ده، نه جېبونه...

يو وخت بارانونه ام وو، چا موټر ته خېرولى و خې راخه گردېز ته دي ولن. ورسره تللى و. هغه خلک يې کور کې مشرانو سېک کړي وو خې په دې لپونی چېشى کوي؟ مابسام و، د گردېز بازار کې يې پړښي و. هاشم سره يوه روپې ام جېب کې نه وه، بس بیا د يوه ډرېور زړه پې بد سوی و، ډېگې کې يې راوست.

ګلانو کې مې سترګې ګندلي وي، د لمزې پلوشي پري پرتې وي،
ښکلي بسکارېدل، تراب ته مې مخ ور واړو: دا انګر کې ګلان خو ډېر
ښه بوی کوي، حجري ته راخې. دا کوم رقم ګلان دي؟

- والله که تر خبر يم، دغه هاشم راړۍ. خدايزده چا ورکړي که
اخيسټي يې دي. دغه منځ کې خې ولاړ ده، دا سپينې پانې يې خې
دي، دا ډېر پري ګران ده. عکسونه يې ام ورسره اخيسټي، د زوي
تيليفونه کې مې سته.

- هاشم کور کې وو، که وتلى و؟

- کور کې دی، غوا سره ناست وو. پرون مې کوتله کې خبره یاده کړه
خې غوا شيني (يو ډول حشرې، چې د غوا پوستکي کې پیدا کېږي).
کړي. د ده هغه خبره ماغزو کې وه، اوسمې خې ليده، په ګوتو يې
ترې شکول. په مال يې ډېر زړه بدېږي. يو يې په کمکيانو ډېر زړه
بدېږي. ته اعتبار وکه، يما يو بچې ده، اتو کالو ته رسېږي دی يې تر
اوسيه په غېړ کې ګرځوي. زه ورته وايم خې کېږي وه سړیه په دا معیوب
لاس؟

- د لاس يې خنګه کيسه وه؟ دا ولې کوږ دی؟

- سرک ته خی ووتشی، هلتنه يو کس ده، د تور په نامه، د لرگیو ټال بې ۵۵. هغه ته ورسه، کیسه به بې درته وکړي، هغه د جنګ جريان کې و. د تراب خان بل زوی (ایوب) د چای سره راننوت. دی هاشم ته ډېر ورته و. ایوب ته مې وکتل:
- ته خو لږ هاشم ته ډېر ورته بې.
- ایوب ته لکه چې خبرې خوند ور نه کړ، له خان سره وبونګېد... ما تراب ته وویل:
- تاسې خو درې ورونه بې؟ هغه بل چوته ۵۵؟
- هغه نسته تللى جلال اباد ته، مزدوری کېي.
- هاشم کله، کله ورځی؟
- نه، مه بې بنیه.
- د هاشم هره ورڅه همدا حال وي؟ کنځاوې کوي؟
- مسلمانه! په دې به شکر وکارې، زه بې ویستی يم، دا سر مې دولس تکه ګندولی، ده خو ډېر ورانی کاوه. وار بې ام کاوه...
- جنګ دې ورسه، که خنګه؟
- وو، يو کليوال بې خپه کړي و. ما نیصیت ورته کاو، ده سوک را وار که، دې ته مې ورځی لاس که، په پښو مې وواهه. دی خو په قد لور ده، تبر بې راخطا که، په تېرو،... اعتبار وکه هسې زړي مې پاتې و.
- پونستني لږې ډېرې کوم خو خنګه بې کوي، ته بې چې خود کړي؛ بیا پښمانه و؟
- مسلمانه، ډېر زړه بې راباندې بد و. سر به بې ړچاوه خې ۱۵ مې خه بد وکړل. له کوتې به نه وټ، سر ته به مې ناست و. پونستنه به بې کوله،

خنگه يې؟ خنگه يې؟ لکه هغه ماشوم خې دلاسه کيې راته ويل يې: «تا
دې خدای بنه کي، ولم دې کابل ته، چکر درکوم، گرڅوم دې...»
- بس خو ګيله مه کوه.

- خود نو خې دی عاجز روغ واي. څوانۍ کې دومره سرشاره و خې
پونستني يې مه کوه، خو چا ته يې د نوک غوندي ضرر هم نه رسماوه،
بېخي بې اوداسه نه گرځیده. یمود په پلار په دا زمنو کې دی گران و.
دېسي څوانۍ يې ووه، خې یمود ماما یوه ورڅ چرته تلو، غنم يې له چا
اخیستي ووه، دی ور سره تللی و، هاغه کس حبیب نومېده، قومندان و.
ماما مو ویله خې ور ننوتو، راته ويل يې: «عبدالرحمن اکا دا خوی
د۵؟» یا يې ما ورته وویله خې دا مې خوريه د۵. ماما مې خندل؛ یا يې
تول ورته حیران ووه، خې دا خه رقم خوريه دې د۵، دا خه رقم څوانۍ
خدای ورکړي، دا خه بشراو، دا خه رقم زوري، زوري خبرې کېي. دا
اندام، دا سترګې غنې...

تراب د حجري په کوز سر کې ناستو هلکانو باندې سترګې برګې کړي،
ورته غوشه و چې ولې خاندي... بیا يې ما ته مخ را واړو:

- اوس لپونتوب کې ام گوره بدرنګه نه د۵، سترګو ته دې يې پام د۵،
پخوا دې په زرك مشهور و. تولو به ویله خې زرکینې سترګې يې دې
لکه د زرك. خې د هاشم په څوانۍ به خبره کېده، ماما به مې هر واري
د حبیب یاده کوله، خې د هاشم قوارې حیران کړي و...

بل واري یما د پلار سره مزدوری ته پاکستان ته تللی و. هغه وخت کې
تنکۍ په څوانۍ راغلی ووه. نېر يې ويسته، ده یا يې دې نېر کې د مومن
خان او شیرینې تیکۍ کولې. هغه د کار چښتن يې خې تیکۍ

واورېدې؛ دې يې راجګ که. د پلار له خولې خې يوه نيمه میاست مو
کار وکه، په خدای که يې هاشم کار ته پربنۍ يې، بس خالي تېکي به
يې پې کولي. او موب سره يو رنګه پيسې يې ده ام ورکړي. کرار به
يې کېنولۍ و، سهاري چای به يې ام ورته راور، پراتې... خې راتلل
يموږ پلار ته يې ويلې وو خې دا زوى دې راته پرېډه.
ما ورته ووي؛ هاشم خو اوس هم په خلکو گران دې.

- ډېر پري گران ده. انور يې بولي، هغه جمعه کې يو وار ورته راحي،
وايي هاشم خو يما پير ده. يوه ورڅه مې هاشم سره جنجال کړي و،
خپه کړي مې و. همدا انور درې واري راپسي راغي، دېري نه يې ونيوم
خې دا به نه خپه کېي.

يو خو هاشم کې دا خبره ده خې پاچا ورته ناست وي، که ګدا... هغه
خبرې کېي، خبرو کې بدلون و بندشت نه راحي. د پارلمان وکيل و،
دي يې غونستي و، زه ام ورسه تللى وم. وکيل دې خبرو، خبرو کې
«چين» ياد که. هاشم ورپسي برګ سه وايي؛ خه کېي؟ چين و امريكا و
روس؟ د خپل بام واوري دې اچوه!

تراب خان ته زنگ راغي، ډېر تېز، تېز ورسه وغږد، پوي شوم چې
لانجه ده. زنگ يې چې قطع که، ما ته يې وویل:

- زه لې دې پوري مځکي ته ورڅم. چا کيل ورکې اچولی ده، که خه
غضب ده. بېرته راګرڅم. نوري غوري به د شپې کوو. د شپې ما سره
يې. اوس دې خوبنې کرار ویده سه.

تراب خان ووت، واره يې هم وباسل، او د حجري دروازه يې را بنده
کړه. لړه سترګه مې پته کړه، نور خوب نه راتلو، بهر ووته. د هاشم دوی

حجری ته سره غرمه راغلی و م. خبری وشوي، په ساعت پوي نه شوم، گورم چي ماسپښين تېر شوي، بجي له درېيو اوړي. د دوى د خټو کلاوې وي، شاوخوا يې ټوله مخکه پتيو نبولي وه، خنګ ته يې د تره زامنو کورونه وو، لم رېز و، ځای، ځای ونو سیوري جوړ کړي وو. د کابل او لوګر لویه لاره يې د کور له مخي بنکارېده. زه د همدي لاري خواته په پتيو کې روان شوم. لړ قدمونه مې چې واخیستل، اوبو ته ودرېدم، او به داسي سړي ککړي وي، سړي نه پري مړېد. د بانجانو په پتي کې عمر خورلی دهقان ناست و، له څهړي يې مالومېد چې ورڅ يې خومره ستومانه تېره کړي، سلام مې ورته وکړ. له جوړ پخیر وروسته يې يو پتکي راته ونيو، سندېنه بوجۍ يې تري تاو کړي وه.

- داخله، د کيشتو (په لم روج زرداو) او به دي.

څو غورپونه مې وکړل، ډېره خوندوره ذایقه يې وه، د پتکي سر مې بند کړ، ورته ومه ويل: له دې پتکي دي دا سندېنه بوجۍ ولې تاو کړي؟ - دا خو ګرمي ده، څې او به تودې نه کړي، دا سندېنه بوجۍ ورڅې لنده کو، زياتي او به نه تودوي.

دا دهقان اکبر نومېد، له لري کلي راتلو، ټوله ورڅ يې لم ته په همدي پتي کې تېروله، د بانجانو تر کرلو راواخله، او بول، پالل، شو کول، ان تر خرڅولو پوري يې دي زيموار و، ګته يې دا وه چې د خمکې له خاوند سره په منځ شريک وو، که يو پتي به دوه سوه منه، بانجان (رومأن) وکړل، سل منه پکې د اکبر وو.

اکبر له هاشمه ډېر خوشحال و، ويل يې:

- د دې ويالى لاره نه وه. لويانو خو ترى توب هم کاوه، خو ورو ته ڏېر مشکل وو، هاشم ما ته ياده وکړه، خي دلته يوه تخته کېږده. ما غور ونه ګراوه، بله ورڅ خې راغلم هاشم په دا مات لاس تخته راوري، اېښې يې ده. ڏېر زړه خوره ۵۵...

اکبر چې کيسه خلاصه کړه، یو طرف يې وکتل، په لاس يې له سترگو لمز پناه کړ: هاغه ۵۵، هاشم...

له اکبر مې خدای په امانی واخیسته، د هاشم خواته ته ور روان شوم. چې ور نبودي شوم، ومه ليد چې د توت د وني لاندي د دهقانانو د دمې يوه زړه په لوگو توره کوته ۵۵، هغې ته ننوت، زه هم ورننوت، سترگې يې راباندي ولګېدي، کېناستم، دی غلى و، بيا يې ووې: مړي دې و خوره؟

- هو هاشم کاكا!

- خنګه خلک وو؟

- خوک؟

- ورونه مې؟

- بنه خلک وو.

هاشم خو شبې تور دېوال ته تکيه کړي وه، هېڅ يې نه ويل... پاخېده، له کوتي ووت، زه ورپسې شوم سړک ته ورسېدو، پوري غاري ته د لوی خوراکه دوکان شاته کوته وه، هملته ننوتو.

هلته ڏېر خلک ناست وو، جوړ تازه مو وکړل. دې ڏېره کې هم د هاشم ملګري وو، ويل يې: هاشم ورڅ کې یو وار سلام را اچوي، چاي ته راخې...

هاشم هملته پاتی شو، زه له کوتی ووتم، چې (تور) پیدا کرم، کوم چې تراب خان راته بنودلی و او ویلی یې وو چې د هاشم زخمی کېدو پر وخت حاضر و، له همدي دوکان نه یې درې خلور دوکانه مخکي د لرگيو ټال و، د ۵ کيسه دا سې وکړه: «دلته خو جنګونه زیات وو، هاشم خو عادت د ۵ گرځی ډېر. سهار له کوره را وخت، مخکي هغه غارې کې غورفه وه، هملته ناست و. چې جنګ شو... موږ ننوتو، سري مرۍ ورېدې څې جنګ ودرېد؛ را ووتو... ګورو چې هاشم د سړک غارې ته پروت د، سخت لګېدلی و، دوه ډزه لاس ته، یو ډز نس ته. په خدای موږ ویلې څې ختم د، خو مړو کې یې سر را جوت که. بیا مو ګلینیک ته یور، دلته ونه سوه، بنار ته مو یور... بس ژوندی خو پاتی سه، خو لاس یې کوږ شو...»

زړه مې ډک شو، همداسي روان شوم... نه پوهېدم چې ولې، خو د دې بازار له یو سره، تر بل سره خو، خو څله لارم.
بیا همغي دېری ته ورغلم، هاشم لا ناست و. یو نوم یې اخيسته، کنځاوي یې ورته کولي، له خولي یې لاري بادېدې، سر یې پچاوه.
ما له خلکو پونستنه وکړه: دا هاشم کاكا، چاته کنځاوي کوي؟
- دا سري نسته، هسي یې له خولي دا نوم را ووت. د ده خولي ته څې هر نوم ورغی، کنځاوي ورته کوي.

هاشم ته مې کتل، ديره او وينته یې سپین و. ما ته یې د ورور خبره ياده شوه: «هاشم خو په زرك مشهور و، ټوله به ويل څې زركيني سترګي یې دي.» خو اوس هغه سترګي لوېدلې وي، اوبلني بنکارېدې، لکه او بو کې چې منه پرته وي. دله خلک ناست وو، ورته خندل یې،

هاشم کنخاوی کولی... یوه شبہ یې په ڈکه خوله وختنل، بیا یې
وویل: مه خاندی، وبال ده.

- ته ولی خاندی؟

هاشم په شپتو کې، لس ثانیې روغېد، چې د تېرو پنځوسو ثانیو
کنځاوې او خپلې گډې ودې نه وریادبدې. بیا چا زه ور وښودم...

- هاشمه ۱۵ سری کتاب درباندی لیکی.

هاشم ما ته را مخ کړ: عجیبه سپی مې ولیدې، خې کې، کتاب خه
کې، کتاب کې ام فایدې نسته...

لمر لوپدلى و، مابنام نېدې و. له کوتې را ووتو، د کوتې د مخي په دېوالونو د هاشم عکسونه لګدلي وو، هاشم یوه شېبه ورته ودرېد بيا يې په کنھاوو خوله واوبسته، خان يې بىكانځه... خپل عکس ته وايې:
ایتا... زه خو ایتا د لاسه داسي سومه.

هاشم همگسې لگيا و، خلکو خاندل، ناخاپه يو موئر ودرپد. درې خام
ورکي تري رابنكته شول.

ووو، هاشم لپونی دی.
عکسونه یې ترې واخیستل، د ده کنځاوې یې عکاسي کړې، یو یې چا
ته زنګ کړې و، موبایل یې راواړ. هاشم ته یې ونيو، واخلله دا لړ یې عزته
که، هاشم موبایل ترې واخیست، خولې ته یې نېډې کړ. کنځاوې یې
وکړې، له هغې خوا دوه برابره کنځاوې ورته راتلې... مجلس خندل...
مانبام شو، هاشم له سرکه واوېښت، کور ته روان شو...

دی چې پناه شو، زه لارم د دوى د کور پوري ڏڻي ته د یوې وني
لاندي کېناستم، لکه خه چې مې ورک کري وي، نارامه وم. فکر مې
کاوه، چې دا خو نيمه ورڅه وه له هاشم سره... خه کيسې مې
واورېدي،... د هاشم خو بېرې سپينه شوه، هره ورڅه يې داسي خهري
لیدلي، داسي خبرې اورېدلې، د د خنگه زده دې، ولې نه چوي...
مرغى مې ليدې، گوره ونه وه، یوه، یوه ورته راتله، توله ورڅه په پرواز
ستړې وزري يې دمه ته راوري. اه! د هاشم ستړې زده... مابسام
تېرېده، د اسمان پر لمن یو، یو ستوري زياتېده... د هاشم دوى کور ته
روان شوم. گورم چې تراب خان د دروازې مخې ته راته ناست دې.
- ناوخته دې که.

- د هغې وني لاندي ناست وم، سړه هوا وه، خوند يې راكه!
حجري ته لارو. د تراب خان زامن له مخکې هلته ناست وو. دوه يې له
نورو واړه وو، ما ورته وویل:
- هاشم مو کله، کله ډبوی؟

- نه، منډه راپسي کيي، خو وار نه کيي.
تراب خان خبرې کې راولوېد: نه، هاشم په وړو قطعن وار نه کيي، د
ورځي خدايزده خومره روپې دې هر یوه ته ورکيي، کله له دوکانو شى
ورته راوري،... د سکريمو ولا راسي، هاشم سره خې روپې نه يې، کبار
ام ور باسي، وړو ته سکريمو راوري.

- هاشم پيسې له کومه کوي?
- زه يې ام ورکوم، خلک يې ورکيي، ها بله ورڅه چا نوي کالي ورته را
وړل، خو د ده عادت ده، نوي شيان نه اغوندي، تول څېږي کور

کې... دا اوس يې لس جوړه کالی نوي اېښي... دی دا زړو کې خوشاله ده.

مود کيسې کولي، چې مړي يې راواړه. د چرګ بنووروا يې جوړه کړي ووه، هدوکينو خوريو کې يې د غنمه مړي ماته کړي ووه... د پتني تازه سبزې ورسه ووه... هاشم هم را ورسید، د دسترخوان کوزې غارې ته کېناست، پکول يې له سر لري که، ما ته يې را مخ کړ: له کومه جاي راغلې يې؟
- له کابلې؟

هاشم په مړي بیا د چا ګيله اچولي ووه، تېږي تېږي يې ورته ويله.
تراب خان ته مې وویل: دا چا ته په غوشه ده؟

- خدايې ده، نسته. دی خې غوشه يې هر نوم يې خې خولي نه ووت.
نور به په هغه نوم دی بېخي خوک پېزنې نه.

مړي چې وڅوړل سوه، هاشم ووت، خو پکول يې پر بالښت پاتې شو.
وړو چای راواړ. تراب مې وپوښت: وايې هاشم باندي ډاکټران بنه نه لګېږي، نن هغه دوکان کې خلکو ویل، ربستیا؟

- دا خو خې دی زخمی و، لاس مو ور پانسمان کاوه. پوري ګلينیک ته مو یور، د ډانګټر عاجز ډېر زړه پري بد و. له لاسه يې ټکونه ور ويستل، هاشم خې ها چړي ليدلي، دا فکر يې کړي، خې لاس يې راو شکاوه، خېږي يې کرم. خکه اوس بد ترې وړي...
- لاس يې ولې نه شو جوړ؟

- نې پربنوده، بېگا به مو ورپتی که، ګهیخ به يې پتني متني ټولې ترې شکولي وي، خې خپله بنه کېږي، نه يې دوا خوره، نه يې ستن لګوله...

هاشم راغی، پکول یې واخیست، روان شو، خو له دروازې بېرته راوگرخېد، کېناست، د واسکت جیب ته یې لاس کړ، اول یې دسمال راویست، بیا یې چې لاس کړ، غوټه چرس ورسه وو. زه ورته په خندا

شوم:

- هاشمه چرس هم وهی؟

- خود.

- ولې؟

- غمونه وو... اندېښې وي، ههه.

ما ورته په نا اميدی کتل، د دغ غم دومره وړوکې نه و چې نشه یې ډوب کړي، خو... د چرس د ړنګو نصوارو په بنسینه کېښودل، اور یې ورکړ، په تور لوګي یې خوله کېښوده، تېر یې کړ... توخي ونيو، سترګو یې اوښکې وکړي... بیا یې سر پري تیت کړ...

چرس ویلي شول، ده دیوال ته تکيه ووهله، تراب په زوی غږ وکړ.

- منډه، د شیرینې کتاب راورد...

تراب ته مې ووبل:

- خه وايې، د مومن خان او شیرینې کتاب؟

- خې چرس وڅکي، داسي بنکلې یې وايې، ډېر فساتي ۵۵، تېکي یې ډېر خوند کي، یو خو یې ها ساده ويل یې، دې تېکي کې اچي.

- د کوم کتاب دې؟

کوزه غاره کې ناست ماشوم را غږ کړ: ملي هنداره.

کتاب یې را وړ، هاشم ته یې ورکړ، هاشم کتاب خلاص کړ، یوه شبې غلى و، بیا یې وغورخاوه:

- ایسته بې که ...

مود کیسی کولی، تراب خان راته د دهقانی د ژوند ستریاوی ویلې،
خې هاشم زمزمه را واخیسته ...

درخئ، درخئ خې سره خونه
د شیرینو ولور مې غواړي په بارونه

تا د سفر موزې په پښو کړې
د ژېرو ګلو باځ په چا سپارې مينه؟

ما د سفر موزې په پښو کړې
د ژېرو ګلو باځ په خدای سپارم مينه

هاشم کتاب مخي ته نېولی و، خو سترګې بې چت کې وي، له یاده بې
ویل: «مومن خان په شیرینو عاشق و، د تره لور بې وه. ولور بې ترې
غونبت، خې مود اوه ورونه یو، اوه باره غواړو، مومن خان هندوستان
ته ووت، خې راغې، چا او azi ور وړي... دې په نيمه شپه د شیرینې
کور ته ورغۍ، له هندوستانه بې هم خان سره یو دوه جلکۍ را وستې
وي. د شپې خې کور ته ور واوښت واي هله غل ده، ظفر د شیرینې
ورور چاړه راواخیسته ...

هاشم کتاب بند کړ، سترګې بې پټې کړې، لږې شېږې وروسته بې بیا
زمزمه راواخیسته:

دا سې ور وښ ویده مومن
د کټونو لاندې تېرسو، په زمين
شیرینې بې بې ته ودرې ده په سره

خدای دی خیر کړي سخت مقام دی، د خطره
 لاس یې کېښود په سینه د ګل صنمه
 شیرینی بي بي سوه پورته له عالمه
 یوه ناره یې له خولي وخته په زوره
 وايي غل دی، ظفرخانه، زما وروره
 دا ناره شیرینې وکړه له هیبته
 له هیبته یې قول ورونه سول اوچته
 په یو دم کې له مومنه سول چاپېر
 مومن خان غریب یې منځ کې که راګير
 دا وروستی گوزار ظفر وکړو له غمه
 مومن خان په خیگر ولګیده سمه
 شیرینی بي بي رائے وروستی دیدن ۵۵
 اخري سلګي مې واوره زنکدن ۵۶

هاشم دا منظومه له یادو په یوه ساه وویله، اخر کې یې ووې: «بس
 مومن خان او شیرینی دواړه مړه سول. ههنه خواران. ورک یې که:
 دی وطن کې دی خوک مینې ته نه پرېږدي.»
 هاشم یوه خبره هم بله ونه کړه، له حجري ووت. تراب خان ته مې یاده
 کړه:

- دومره روغ سړی خنګه یو دم لپونی شو؟

ده په نا اميدی راته وکتل، پر برېتونو یې گوټې تېږي کړي: له هجرته
 وروسته خې وطن ته راغلو، هاشم د مرکې او خبرې سړی و. کله، کله به

ملگرو سره پاتی کېدە. يوه شپه چېرى تللى و. ڏېر وخته راغى. ادى ته يې ويل: كمبلي راباندي واچوه. د ټولي دنيا ساره په ما ننوتى ده. ويده سو، خې راجگ سه، نور نو همغه هاشم نه و. كله به يې ويل: مرغه يم، الوزم. كله به يې منډي وهلى، ڪوته کې. كله به يې ... موبه له خندا ورته شنه وو. نه مو منله، ټوکه مو گنه. ڏېر به مو ورته ويل: هاشمه! همدومره ټوکې بس دي. خو لنډه يې دا خې خبر سوو، هاشم ټوکې نه کولي... لپونى سوی و. په پلار مې ڏېر گران و. بيمار و، د هاشم لپونتوب بيخي ڪت کې وغخاوه... همغه ارمان کې مړ سه، هاشم يې بيا روغ ونه ليد. له هاشمه مو ڏېري پونستني کولي، خود همغه شپې جاي يې راونه بسود. بس خود چا نه لورېدە، وزر يې رانه پري که. چيشى يې پري وخورل. موبه اولو وختونو کې ڏېر ورسه خور کې و. ڏېر زور يې راکوه، اوس خو ورسه عادي سوو. غره کې ام لوېدلی و، کېدای سی اغه وجه وي. خو له وړه ڪتبه بيخي د لپونتوب رګ نه و ورکې... بس خود نصيب خبرې دي ...

تراب خان دې خبرې غلى کړ، خپه شو... سيا ته يې کارونه لول، لاړو.
زه گونبى پاتې شوم.

د هاشم غړ بسلۍ نه و. خو ڏېر سوز پکې و، زما حالت يې شاعرانه کړ، بايد ستوري مې ليدلې واي. د حجري انگره ته ووته، د هغه گلانو منځ کې ڪناستم چې هاشم کرلي وو، د هاشم تېکي مې په زړه خوري وي... له ستورو ډک آسمان ته مې ڪتل، نور هر خه رانه هېر وو. كله، كله به تېز باد تېر شو، پشا به يې راغله. گلونو خوشبو کوله، هاشم نه و، خو ما يې په ياد د حکيم جان فريادي هغه سندره زمزمه کړه:

د ازل په ورخ چې برخې وېشېدلې
 بخته چېرې وي خه چاري دي کولي
 چې يې دا غمجنې برخه درکوله
 نوتاولې کوکې چيغې نه وهلي؟
 ورته ويلى به دي وو چې زماربه!
 زه غريب يم ماته برخه راکه بسلکې

پام مې شو چې غړ را نه لوړ شوي. زمزمه مې پربنوه. شپه تر نيمائي
 رسېدلې وه. حجري ته راغلم، باید ویده شوي واي، سباته ډېري کيسې
 پاتې وي.

د شېې مې بنه خوب و نه کړ. نه پوهېږم خو نا ارامه وم، سحر ته مې
 انتظار کاوه، د کلې دستور و. د سهار شېې بجې نه وي، چې چاي مو
 وڅکلو. زېړ کوج ور سره وو. په مړه ګېډه مې وڅورل. تراب خان
 اجازه واخیسته، لاړو چې پتیو ته او به ولګوي. هاشم لا نه و راوتی، زه را
 ووتم. پوري سړک باندي يو، يو موتیر تېرېډه، هوا لګېډه، شاوخوا
 یوازې دهقانان بسکارېدل. په ونو کې مرغى چونېډې. پتیو کې
 گرځېدم. بیا په یوې پولې کېناستم. لمرو، ورو راخوت، د ژوند یوه
 نوي پانه راوبنسته... لا هم د یو، يو کور دروازه خلاصېډه، خلک را وتل،
 بېلچې به ورسه وي. د سړک د غاړې دوکانونه خلاص شول. ور روان
 شوم چې عيدو ووينم. غرفې ته ور ننوتم. عيدو چاته بوره تله. چې را
 اوړګار شو، د حال احوال او پرونۍ شېې پوبنسته يې وکړه. ما ورته ټول

حال لنډ، لنډ ورکړ. بیا مې ورته ووې: هاشم خو بېګا ډېږي سوي تېږي راته وکړي. له يادو یې وې، ظالم.

- وو، رښتیا د دې سړک په کوز مور کې خې تاو سې، چې لاس ته د غرونو په بېخ کې، هلته یو کلی راخې، هلته یې یو سپین ډېږي ملګري دې. کوړۍ ماما یې بولې، ان د څوانۍ ملګري یې دې. هاشم هغه سره ډېږي بنې تېږي وايې. که پیدا دې که، د هاشم ډېږي کيسې به درته وکړي، ما ته هم کله، کله چې نبار ته خې؛ راګرځي.

- عيدو! دا سړۍ پیدا کوم، زه به ورشم.

- اوس مه ورځه، ماسپېښين نه وروسته ورسه. شېږ ته زموږ کره خان را ورسوه. که هملته پاتې سوي، بله شپه به ضرور ما سره کوي. اوس هاشم راخې، دا وخت یې عصاب ارامه وي، ډېږنې غړېږي.

عيدو پرون شپه فکر پرې کړي و، د هاشم ځینې کيسې وریادې سوي وي، ورته غور شوم:

- ما خو پرون ام درته وویلې، دا یو کال کېږي دوکان ته راخې، یما هوه ورڅه زړه پرې بدېږي، خو یوه ورڅه مې ډېر زړه پرې بد شوي. یو کس ده، کابل کې اوسي، هاشم ډېر پرې گران ده. هاشم یې کابل ته بېولې و، هلته یې خو شپې ورسه کړي وي. کالي مالي یې هم ورته اخيستي وو. لس زره افغانۍ یې هم ورکړي. هاشم خې مازیګر راغلي، دې پورته بازار کې بنسکته سوي، دوکاندار خې روښ ورسه لیدلې؛ په یوه بهانه یې شپې ته پاتې کړي، ورته ويلې یې دې، ګډه کوو، هوا یخه ده، ګرم دې ساتم... د ژمي شين سهار و، د دوکان مخته ناست وم، هاشم راغلي، وايې: نسوار راکه!

ما نسوار ورته را واخیستل، ده جیبونو کې لاسونه واچول، کله يو جیب گوره، کله بل. پیسې يې پیدا نه کړي. ما ته يې وویل: پرون د شپې مې په دې ګناهګارو ولیدل خې لس زرگونه راسره وو، دوکاندار شپې ته په زور پاتې کړي وم، رانه غلا کړي يې دې. سترګو کې يې اوښکې راغلي، خادر يې مخ ته ونيو... بیا چا ورته وویل، لار شه حکومت ور پسې راوله، هاشم همداسې وکړل، حکومت راغي، دوکاندار يې بوتلو، دوکاندار نه يې پوبنتنې کړي وي، هغه اقرار نه کاوه! يو عسکر دوکاندار ته خپېړه ور اچولي، هاشم را مخکې شوي: خير، وهئ يې مه، وهئ يې مه... پیسې مې ور بېلې. نو هاشم دغسي سپې ۵۵!

عیدو د دوکان مخې ته سبزي سیخوله، را غږ يې کړ: هغه دې، هاشم راغي.

هاشم رانوت. چې خنګه کېناست، عیدو ورته وویل:

- هاشمه، هغه د موسسي ولا بنه شول.

د هاشم خهړه وغورېده، خوشحال شو. ما عیدو ته ووې: دا خه کيسه ۵۵؟

- د لوګر مس عينک کې د چینایانو موسسه ده، کان ته راغلي دي. يوه ورڅه هاشم ما سره ناست و، چا ووې: د مس عينک د موسسي چینایانو موټر تکر کړي، ډېر سخت زخميان دي. هاشم په دې خبره ډېر خپه سو، طبعته يې خټه سو، ما ته يې ويل: دا خه بد وسول، اۍ های! دا خو یمود د وطن مېلمانه وو...

ما ورته ووې: تراوشه يې نه دي هېړ?

- هو، اوس يې هم پوبنتنه کيي، دا اوس دي نه ليده خومره خوشحال سه.

- دي خو چېري خبرې کوي، مړ کړم، ګوډ کړم ټوپک او مرګ يادوي،
له خبرو خو دومره زړه سواند نه دي؟

- نه، هاشم خو خې په خوله خه وايي، هغسي نه ده، ما خه درته وویلي،
د چینایانو پوبنتنه خو به يې سل وارې رانه کړي يې.

هاشم زموږ خبرو ته غلى غوره و. شايد له نورو وختونو د د سهار کې
حالت لړ بنه و. بيا ودرېد، د مستو کټوه يې را کوزه کړه، د الماري له
خانې يې کاشوغه او کاسه (چې عيدو ده ته څانګړي اخيستي وو.) را
واخیستل، د دېرشو مستې يې وتللي،.. ټولې يې زر، زر و خورې. عيدو
ویل: هاشم له مستو سره ډېره جوړه ۵۵. دی غریب خو لاس ته ډېر
خپه ۵۵، بس خې راسي فقط مستې خوري، وايي مستې هدوکي ته
فایده رسوي.

هاشم ته مې ووې: هاشمه، وروسته کوري ماما ته ورخو، تیکۍ ورسو
کوو.

هاشم خواب را نه کړ، یوه شبې يې راته کتل، بيا يې وویل: آسمان
شين ده؟

- هو، هاشم کاكا!

- خې ورېخې سې، وغورېږي، توري لړې سې، دا سې مريض یم، ما نه
نه خې دا مرض، زړه مې خورين ده، سترګې مې خورينې دي...
- دا ولې؟

- بس خو مرض ده راغی. سوچ، سوچ... یو وار می زړه بشه نه سو. لکه ونه خې وچه سی، هاونې خومره غتې یې خې مرض وکي، ایسته وچې سی. خو یا به او به بشې نه ور رسېږي، یا...

هاشم له همدي خبرې سره خو شبې غلی شو، بیا یې لاسونه بنکته پورته کول، له خولي یې لارې باد شوي... ویل یې:

- ولې په سرونو به یې مېخونه نه تک وهل؟ په سر اې،... دلته به یې درنې کېښودل، په خټک به یې تک وهل. هر خومره عمر به دې خې وو، هغومره انچه مېخ یې درڅې راخیست.

هاشم پخوانی کيسه کوله، پوي نه شوم چې خوک یې یادول. خو د دې کيسې سره یې خهره داسي مړاوي ووه، لکه په لاره کې له ونې پړپوتی ګل، سړۍ پرې پوهېده چې خومره بد اغېز یې پرې کړي. بیا یې ووې: په ما ام چا مېخونه تک وھلي، هسي بنکاري نه. داسي مرض ده لکه سړۍ خې درته وايې د سمندر له تله تېږي راوباسه، که ډوبوی دې ام...

عیدو ډېږي پوښتنې ترې کولي، چې ستړي یې که، ورته ويې ویل: ته صبر وکه، ته له ما بدتر لپونی یې...

ما وي، له هاشمه، د مینې راز وباسم، خو هیڅ یې ونه ویل، بیا مې دا تپه وکړه:

عاشقې مه کوئ عالمه

يو کال مې وکړه لپونی وګرځېدمه

- هاشمه، ها بخت امير دې پېژانده، هغه دا تپه کړي ووه.

- پېژانده مې بشه قوي سړۍ و.

-تا یی نوری تپی اور پدلي؟

بخت امیر خوک ۵۵...؟

غرهمه شوه، هملته مې عيدو سره مړي و خوره، هاشم هستو مور کړي و،
خه يې و نه خورل. لږ وروسته يو بل کس هم را ننوت، د تولو بحث په
پيسو شو، چا به ويل د پيسې وخت شو، چا به ويل، پيسې ډېري خوردي
دي... هاشم جېب ته لاس کړ، بياتي (قينچي) يې را ويسته. له عيدو
يې كتابچه وغونسته، يوه سپينه پانه يې د لوټ په اندازه پري کړه، بيا
يې په قلم پري ولیکل: (زر روofi اوغانستان) کاغذ يې عيدو ته ونيو:
دغه لوټ ده زياتي يې نو خه کيي؟

رنگ خو ورکه!

- رنگونه تا ته له کومه کم، دوغومره رسميات خوک کولای سی. که
چلیپی یو واری دی کور اباد، که نه یې چلیپی، زر واری دی خدای
په شادی که!

ما لوټ ترې واخیست: هاشمه! دا خو له تا سره شو، دا نور غریبان به خه کوي؟

- خو هر سپی دی جو پری کری، هر خو روپی یې خی لگپدی، په گونو دی ولیکی، وړه کې ما شوم یې ام جو پروی سی، دغه ۵۵ هیڅ تکلیف نه لري. دا اوس ما میلت کې جو پر نه که؟ عیدو ورته ووی: دا چرته چلي ھھھه.

هاشم چه ووھله: که نه چلپري... دغسي خوار و زار به خلک وي، دا سختي روبي خوک لري...

هاشم لې مخکىي عيدو تە ووپىل: «تە لە ما بىدتر لپۇنى يى..» خو اوس يى
نە منلە، وپىل يى: لپۇنيان نىستە.

عيدو ورتە ووپىل: يعنى تۈل ھوبىياران دى، ولې ھا يو بە خى لوخ لەر
گرچىدە؟

- نىستە، لپۇنيان نىستە، سودايان سته، سادە گان سته.

هاشم لې غلى شو، بىا يى پە خىت، خىت خندا كىي ووپىل: دا لپۇنيان بە¹
خە رقم وي، توبە... مۇھ سېي بە خورى؟

كىسى او كىسى،... ماسىپىشىن شو، ھاشم تە مىي پە چېرىخ خورى ووپىي چې
كۈرىي ماما تە ورخۇ، خو دە ونە منلە، پکۈل يى پە سر كەر ووت. زە خۇ
شېبىي ناست وەم بىا را ووتىم، پتىيو تە واوبىتىم، مخامخ لېرى مىي پە ھاشم
نظر ولگىد، ناست دى اور يى بل كېرى، ور روان شوم، چې وېي لىدم،
ورغۇي كىي يى خە واخىستىل، كله چې زە كېناتىتىم، دى پۇي شو چې
نە خەم، ورغۇي يى خلاص كېر، ژې چرس يى پە انگار واجول، لكە سېرى
چې پېنچېرىي داسىي يى دوازە لاسونە ونى يول، د چرسو پە لوگىي ور تىت
شو، سخت وتوخىد، خو خەلە يى هەمداسىي وکېل، اخىر چې ور تىت
شو، اوپىد كش يى وکېر. تۇخىي، تۇخىي كىي يى خېرىپوره كېر:

- وى خدایە، روغ پە رەئۇر سپور دە... خە مو غۇبىتىل لە ما نە، بل چا
سەرە بە مو جىنگونە كۈل...

لە چرسو سەرە غېپىدە... لە خايە جەك شو، روان شو، پە پولو يى قدم
خىنگىدە، لې وروستە لە خەر دەپالە پناھ شو. زە سېرىك تە را وختىم، چې
كۈرىي ماما تە ورشم. پە ھەفە طرف روان شوم چې عيدو راتە وېلىي وو،
پە ھەفە مۇر چې واوبىتىم، چېپ لاس تە ھەمگە غوندىي بىكارە شوي،

خوی، خوی... نودی بسکار بد، خود دنبتی مزل و، او پد شو، چې ور رسیدم؛ مازیگر و. د غونډی په ډډه کې کلی و، د جومات سپینه دنګه مناره یې له لېږي بسکار بد. ما فکر وکړ، که د شپې څای نه و، همدي جومات ته به راشم. د سنڅلو وني وي، ورته ودرې، جیب مې ترې ډک کړ. له یوې ماشومې مې د کورپی ماما د کور پونستنه وکړه، هغې د ډېرو کورونو خوا ته ګوته ونیوه.

- دې قطار کې اخراج کور...

د دې کورونو تر منځ یوه نړۍ کوڅه وه، چې ترې تېر شوم. د اخري کور مخي ته خړه دروازه را وټې وه، خو بوجۍ اېښې وي، همدا یې ژرنده وه، ورننوتم. یو سپین دېږي سړۍ ناست و، ورته ومهې ویل: کورپی ماما مې په کار دې.

سر تر پښو یې راته ولیدل: وروره جانانه! زه کورپی ماما یم. خیر و. - هغه د سړک د سر دوکاندار عیدو را لېږلی یم. هاشم لوګري پې راغلی یم، د هغه کيسې اورم. ته یې راته وښودې وايې: دا یې هم ملګری دې.

کورپی ماما، سپین دېږي و. دېره یې په اوپو ککړه وه، سترګې یې هم ګردجني وي. سره خولی یې په سر وه، شلیدلې ګربوان کې یې تعویدونه بسکار بد. د غورونو د منځ ویښته یې هم سپین وو. د دې کوڅي وروستی کورگې د ده و. بیا یوه اوپده دنبته وه چې نظر پکې ورکېد، په غردونو ختمېد. مازیگر و، زمانیت و چې کيسې ترې واورم، خکه د شپې غم مې باید کړي واي، د هاشم کور ته ډېره لاره وه، نیت

مې و چې همدلته جومات کې واړوم، کوری ماما ته مې چې وویل
غوسه شو.

- هیچرته نه سې تلى، نه دې پرېدم. دا د سړو د ماغو کار ده، لوړۍ وار
د چې د چا په کار سوي يم.

کوری ماما را ووت، ورپسې روان شوم. مخامنځ له يو باغه تېرېدو، ويالي
ته کېناست، مخ ته يې خو لپې او به واچولي... بیا يې په يو ماشوم د
چایو غړ وکړ. لې وروسته له پتنوس سره راغي. کوری ماما غورپ وکړ:

- وروره جانانه! هاشم خو مې د خوانۍ د وخت ملګري ده، جهاد کې
هم سره ملګري وو. پر ما دېر گران دی. خو بس دا سې شو چې اوس
مې نه پېژني. ما به خه وپېژني هغه ته خو د موسم درک ام نه کېږي،
تکنه غرمه وي، لمړ دې سوزي، دی خانته اور بل کړي، خان ورته
تودوي. په ساپو بیانه وي خبر خپل ورکې ګرځي، د دې تېر زمي کيسه
درته کوم. په لوېستو واوره پرته وه، نيمه شپه وه، سپې وغپېدل، کليوال
را ووټل، زه ام را ووټم، ګورم يو سې را روان ده، غړ يې نه کاوه وې
دار کړو، خې را نېډې سو، ګورم خې هاشم ده.

- وه هاشمه، چېشى کې په دا شپه؟

- والله ما ویلې، خې دا جومات ګرم ده

بس رنډ سه، وايې جومات کې خملم. لې وروسته خو کسه ورپسې راغله،
څلواں يې وو، وايې: هاشم له ګرمې کوتې را جګ سه، په لاره، لاره
يې ډانګ لګولی و او د پلونو نه مو پیدا که، خې دلته راغلی. نو دغسې
ده وروره جانانه.

کوری ماما، پیاله په لاسونه کې رېبدېد، د ماشومانو لوې ته يې کتل:

- ای، درنه جوړ یې که، بلا وهليو!

- خه شی یې جوړ کړل؟

- هغه تېږي وينې، پنځه پلنې وړې تېږي په یو بل له پاسه اېښي، دا توپکۍ (بال، تامباس) چې د هلك په لاسونو کې ۵۵، دوى په دوو ډلو وېشل کېږي، د یوې ډلي ولا په دې تېږو وار کوي، تېږي رنګوي. هر خو تېږي یې چې چېه کړي، بېرته به یې په یو بل ږدي، بله ډله په توپکۍ دوى ولې، هر کس چې ولګېد؛ له لوې ووت او که و نه لګېد، تېږي په یو بل ودرولي، بس هغې ډلي گټلې ۵۵...
تیاره شوه، کوری ماما پاخېد: خه چې خو.

وړوکۍ کورګۍ و، لرګينه دروازه یې لوله، په دروازې به چې ور ننوټې،
ښي لاس ته زينې وي، پاس کوتې، ۵۵ د اوړي له پاره جوړه کړي وه،
همدي کوتې ته وختو. مخه یې خلاصه وه، کټ پکې پروت و، تير پسي
خوند خراغ ولګېد. پوري دېوال ته رباب اېښي و، په سر پسي یې
خونډي خېږده. کوری ماما ته مې وویل:

- کور دې وړوکۍ دې، بچي دې خو دي؟

- بچي خو وو، اوس نسته، یو زه او بل مې بنځه دلته اوسو.

- مسافر دي؟

- وو، د تورو خاورو مسافر دي. بچي مې نه پايدل، سر کې یې داني
پیدا کېدې مړه کېدل. یو خو لس، یوووس کاله را سره و، نور واړه وو،
چې مړه سول. بس خو خنګه یې کېي؟
- دلته دې گوزاره خنګه ۵۵؟

- همدا زرنده می ده، غله مله راته بچت کوي. دوه وزی لرم. دا اوس چې راوختو، لړ مخامنځ چې لار سې چې لاس ته مې چرګو ته وړوکي فارم جوړ کړي. دېرش خلوېښت چرګي لرم. هئي یې خرڅوم. کله یو نیم شی وکرم، خرڅ یې کړم. پخوا بنه وه، دینې کتابونه مې خرڅول، اوس مې اوږدي له کاره ولوېډي.

- کتابونه دې په کلېو ګرڅول؟

- وو، پرو سې کال مې پړښوډل، نور نه کېدل، د شې به له درده ویده کېدای نه سوم. اوس مې ام خې دا مت وګوري، تور اوښتی، پېږي ورکي ناست ۵۵.

- عيدو راته ويل: چې ډېري بنې ټیکۍ کوي. دا رباب دې له کومه کړي؟

- دا خو زموږ دوستني دی. نوينه اولاد یې نه وو، په جلکۍ مې نوم ورته کېښود. بیا خدای اولاد ورکه. پلار یې ويل، ایتا نوم بختور راپسې لاره، خې هر شی وغواړي، درته اخلم یې، ما رباب ترې وغوبست، بیا یې دا راړر. د دې رباب شپږ، اوه کاله راسره ووټل. سره ترنګاوه مې؛ زدہ مې که، مخکي مې شپلې غړوله... اوس دومره زور کله سته، هغه خو په اسویلیو غړېږي ههه.

ما ورته ووې، رباب راواخله، خو ده ويل:

- یو وار به دا مړی ورته وخورو، خې په ګډه ورته موړ یم.

کورې ماما دسترخوان وېړ کړو. بشکې (سابه) یې پخې وي. په مړه ګډه مو وخورې. ده دسترخوان یوړ، زه کړکي ته ودرېدم. داسي

خاموشی وه، چې یوازې د باد غړ اوږدل کېده. کورۍ ماما چې راغنى،
ورته ومى ويل:

- دلته په زمي کې گوزاره سخته نه ده؟

- وروره جانانه! د زمي ډېر نه وڅو، دشتې دې، دلته چرته گوزاره
کېږي، د زمي مو یوه تاوخانه سته، تاوخانه بنه يې، یخ بې مات يې، د
دي جای خلک بساري سوي نه دي، دلته مني کې خلک د لرګيو،
خوراک او پوبناک غم کوي. زمي کې ډېري ورځې دا دښتې د تلو نه
يې. نه موټر تلى سې، نه خلک... خو دلته د زمي کوتې زېزمینې لري،
زېزمینې کې اور بلورو، هغه اور هم استعمالوو، مړي او کتخ پې کوو، او
کوتې بې هم توده کړي وي...

کورۍ ماما رباب را واخیست. په لړزانده لاسونو کې يې اړوه، راروه.
خاموشی شوه، خو دا خاموشی یوې داسي خوبې نغمې ماته کړه چې
بيا جګ شوم، کړکي ته ودرېدم. پوري سپورډي ولاړه وه. د ونو پابو
شور کاوه، بادونه لګېدل، تا به ويل چې دېوالونه هم غوره دي. او د
کورۍ ماما د رباب نغمې اوري. دا نعمه له ما خو شېبې ورکه وه، وروسته

هي پیدا کړه:

وه سپینې کوتري

څوک دې لپونې کړل

څوک دې وویسته له چاري...

دا ډېر پخوانۍ سروکۍ دي. ما به ودونو کې اورېده، کورۍ ماما ته هي
چې ووي، په موسکو سترګو يې سر وڅو خواوه. په خرافځ پتنګان راتول
وو، د رڼا مینان ګرد ترې تاوبدل. خو شېبې هر خه موسک وو،.. کورۍ

رنهوره يم، تا به رنهور کرم
 د ياراني اثر په سترگو کي لومه
 زره مي په يوي ولې ولاړ دي
 لکه ګورګوره په ګړنګ ولاړه وينه
 ماما خو شېبي بيا نغمه ونيوه، اخر يې په چيغه دا تپه وکړه:
 په پېغمبر مې سلام وايه
 په قول امت کې يې يوازې پاتې يمه
 رباب يې کېښود، ما ته يې وکتل:
 - ته مې لکه خې خپه کړي، خه وکو؟
 - ماما! هغه اوله تېکي دې خلور خله وویله، دا کوم د ګلو باغ ړنګ
 شوي و؟
 - دا تېکي خو مې د هر اولاد له مرګ سره سم ويلې د. دا اخري زوي
 مې خې له نورو ډېر زوندي و، بيا مړ سو. بس دې تېکي به بيا ډېر
 خورولم، دلاسه يې ام راکوله خو... هغه یوولس کلونو ته رسېدلۍ و،
 خو سر يې پرسېدلۍ و، پوېدم خې پاتې کېږي نه. دې به خې کله
 خوشال و، خندل به يې، ما به خې ورته وکتل، دې خندا به يې زړه را
 زړو، پت، پت به په زړا و. دا تېکي مې هسي ايتا مخي ته وکړه، ګني
 له کډي (کور ودانې) بغېر چا نه وه رانه اورېدلې، خې کله رباب را
 واخلم، اول يا اخیر دا تېکي ورکي اچوم، کډه او زه دواړه په سرو
 سترگو زاړو.
 - ورونه او خوبندي دې چرته دي؟
 - ما ورونه نه لرل، دوه خوبندي مې وي، دواړه مړې شوي.

- دا تیکی دې چرته زد ه کړي؟

- بس دا ودونو کې، مړي زوندي کې، له پخوانیو کېستو... وروره
جانانه! تیکی، خو دغسې شی ده، پښتله یې په غم و خپکان دواړو کې
وابي.

- ماما! پرون شپه هاشم هم تیکی وکړي، د مومن خان او شیرینی کيسه
یې ویله!

- وو، وو. ربستیا ته خو د هاشم مجلس پسې راغلی یې، ما خپل ویر در
اچولی ههه. هغه وخت خې نوي دېره و برېت مې راغلی وو، هاشم مې
تینګ انډیوال و، پلار مې غوشه ناک سړی و، هر چا سره یې نه
پړښدو، خو هاشم ډېر نېک الک و، درس او خط په هر چا گران کړي
و، خې ورسه ګرځیدم به، کور کې یې غږ نه را ته کاوه. کورونه مو هم
سره نړدې وو. هاشم کې له وړکتوبه خدای عجیب زړه اېښی و، ډار یې
نه لاره، یوه ورڅه یې ویل راڅه ګرڅو. روان سوو، په خو غونډیو
واونستو، روان، روان. داسې څای ته ورسېدو چې نه کورونه بنکارېدل،
نه خلک، کنګه کونګیا وو. هلتہ یوه ډډه کې ونه ولاړه وو، خدای خبر
دار سوی وم، که ونې خوند راکړي و، له خولې مې ووټل: «جار! خه
تکه شنه ونه ده». هاشم هملته بشه ډېر راپسې وختندا، بیا خې کلی ته
راغلو، په عذابوله یې، هر چا ته به یې ویل: خې دی وډار سو، له ډاره
یې ونې ته جار وویلې. ډېر بشه ساعت مو سره تېر و. روزه به خې
پنځلسو ته ورسېده، د ټول کلی هلکان به مو خبر کړل، ټول به له مابنام
لماځه نه وروسته جومات کې راټول سوو، کلی په کلی به ګرځیدو،
پنځلسي به مو ټولوه، هغه سندره مې اوس هم یاده ده:

پنخیلیه، پنخیلیه! تا به خوک تولوی

تا نه بسلکی ورکی نسته

جونه خوب زنگوی

د هر کور دروازه به مو و هله، چا به نغدی را کپی، چا به یې بدله کې
ھگى را کولى، چا يوشى، چا بل...

اخترونە، خو اخترونە وو. پە شنە گھیچ بە ووتو، كخورپی بە را سره وي،
کور پە کور گرخىدو، خونى (وچە میوه) بە مو تولادو. كلى كې بە مو
تال اچولى و، دغسى ورخۇ كې بە چا ور كتل ھم نه، بس خې اختر بە
سە، تالكى پسى بە مە وو، يوه تالكە بە خې را ورسىدە، لکە تولە دونيا
خې زمود يې. هاشم بە مو سره ھوھ مستى كولە، خو درس كې ڈېر
لايچە وو. له لېرى ھایونو بە خلک راتلل، د هاشم پونستە بە یې كولە،
خطونە بە یې پرى ليكل، يا بە یې پە ويلى. اوس خو ماشومان ام خط
ليکىي، پخوا خو داسې عام نه و، يو نيم سرى بە پيدا سە، موزا بە یې
بالە. اغە پخوانى مرازايى خطونە ڈېر سخت وو، هاشم بە خې ورته
كېناست، ديسى بە یې ويلى لکە طوطى. سبق مو تولو يو جاي، له يو
ملا ويلى و، خو د دە دماغ ڈېر ورکى خلاص وو، خې كومە ورخ بە ملا
نه وو، دە به درس ورکاوه.

ڈېر ارام زوند و، خوشاله زوند و، نىستى وە، خو پە خدائى خوند بې
كاوه، ڈېر د خە شي غم نه و راغلى. خو بس وطن تە بىپرا سوي وە،
روسان راغلل. تول وطن بې پە زرا كە، مو ام تول يو جايى ووتو،
ھجرت مو وکە، كچە گپى كې مو واپول. هاشم كچە گپى كې يو خە

وخت مزدوری وکړه، کله به یې پندېتوب کاوه، کله دیارې، قولنګ او بېلچه...

هلهه یې یو جای ته کارخانې ویلې، هلهه به ډېر ته. خې، خې به و. چوس یې ام هملته شروع کړه. مزدوری نه به سیده انډیوالانو ته ورغی، کور ته نه راقه. یو خه موده مو سره ورک کړه، خو بیا مو لوګر کې سره پیدا کړه، دی هم جهاد ته راوښتی و. هاشم په وطن ډېر خې و، په غرونو کې به خې سره کېناستو، د روسانو له ظلمو به خې چا خبره وکړه، دې جای کې کور بمبار ده، پلانکي جای کې خلک شهیدان دې، پلانکي...

بس دې خبرو سخت خوراوه. مخکینې آرام زوند خې خې و، دې خو گرځنده سړی و. د منظرو ډېر شوقي وو، بس هغه وختونه به یې یادېدل. ډېر به یې ویل: «وطن یې را نه وسېزه، د پلار نیکه هدوکي یې را نه ونیول، دا به خه شی سی، دا به خنګه کوو.» خوب به یې نه و، کړی شپه به ناست و، اخر کې غونډه ملګري پري پوي سول، خې ډېر زړه خوري. بیا به مو خې د مرګ خبر تر غور سو، دې به مو نه خوراوه، یوه بله پېښه ام وسوه. د پښتیا ځائيو نه لوګر ته راوښتو، د ورځی خو نه سوو تلى. نو د شپې را روان سوو، خلوېښت، پنځوس ملګري وو. خېک، خېک واوره ورېده. دوه درې لویستې خو سوی ام وه. یو ځای هاشم، ودرېد، خې ور وګرڅېدو ګورو خې د یوه مړي په سینه کې یې پېښه خښه ده. خې رنا مو ور واچوله، لاندې د سپین ډیرې سړي جسد پروت ده، خدا کله به مړ و. هاشم چې پوي شو په مړي کې مې پېښه کېښوده، رنګ یې زېر سو. زړه یې خراب و، او به مو ورکړي، یو ځای مو

مزل په منده کړ، ما پسې خښ هاشم روان و. له یو پانه تېرېدو، خو کسان پري تېر سول، ډېر احتیاط يې غوبست. له ما هاشم پري ور مخته شو، پنسه يې وښوده، په خدای داسې غږ يې و، لکه غر خې بښودلې يې. درز لاندې ولګد. موږ خو ملګري په خه خواری ور کوز سوو. خې ومو لید، هاشم واژه خوله پروت ده. غږ نه سی کولای. خو لټونه يې کړي وو، کمیس يې سوری، سوری و. له پنسو يې وینې روانې وي، مخ يې شیگارې و. په دوو نفرو مو راجګ که، بې هوشه و.

دوو، به تر یوه جایه یور، بیا به نورو دوو ونیو. په مزله، مزله کې، سهار سه. هلتہ یوې سمخې ته ننوتو. هاشم مو خې ولید، مغزی يې لګيدلې و، پرسوب يې کړي و، توره وینه ورکې ګنده وو. له پنسو يې په لاره وینې تللي وي.

تر نیمې ورخې بې خوده و. بیا وغږې، جګ سو، خو خې خو قدمه لار، بیا به سر پري وګرځد، کې به ناست. خو ورخې دغسې و، تول ملګري ورسه په تکلیف وو، بیا بنه سو، سر يې پرسوب کم که. خود دې لوپدو وروسته د سر خود ور ولوپدل. ټینګ به يې لاسونه کې نېولې و. یا به يې په رخت تپلې و.

خې، خې مخکې هم ګرځد، خو دې پېښې سوچ ور سره ملګري که. ناست به هم سوچ کې و، روان به هم سوچ کې و، مړی به يې هم سوچ کې خورله. د هیچا يې هم نه منله. موږ ملګري به قول را غونډ سوو، هاشم به نه و، خې و به مولتاوه، چرته لېږي به ګوبنۍ ناست و.

دار کاوه. موږ جهاد کې یو رقم بوتلان له پټرولو ډکول، د بوقل له سره وار کاوه.

به مو وړه پلته وباسلې. پلتې ته به مو اور ورکه، په تانګ به مو وار که. بوتل به خې پړې ولګېد، تانګ به سره لمبه سو. دا وار اسانه نه و، خپل چل يې غوبست. ډېر مجاهدين به ورسه بلد نه وو، خپل خان به يې وسېزه. د بوتل ويشتلو کې د هاشم نوم و، تانګ بج نه تري خور. وج به يې وویشت. ټول به ورتہ حیران وو.

زور ته يې هم ملګري تسلیم وو، موږ به کله، کله د لاس زور واهمه، د هاشم لاس چا حُمکې ته نه شو وړلې، کله، کله به مو تېړه شړله، هاشم به له ټولو مخکې خای وویشت. هاشم هغه وخت په حال و، خوداسي یو نیم لپونتوب يې کاوه. یوه ورڅو یو تانګ ایساړ کړ، چې ورکوز شوو، په خنګ پسې يې یو صندوق و، صندوق وړوکۍ خو ډېر محکم ګلف لرلو، موږ ټول د صندوق شاوخوا ولار وو، سوچ مو کاوه خې ګلف خلاص کړو خې دن سه. ګلف مات سه، شاته مو وکتل، هاشم په غونډي کې ګونډه وهلي، له هغه خایه يې ګلف وویشت. زموږ او د ګلف منځ کې به خو لویشتې فاصله وه. ډېر ملګري ولار وو، بیا خینې ورتہ غوسمه هم وو.

بله ورڅو يې غره کې زوندي لرم ونيو، د چانټې جیب ته يې واچوه. چا ورتہ وویلې: هاشمه په دغه چیشی کې؟ ویل يې: «دغه سره روسان خې کوم یو زوندي ونيسم، په دې گربوان کې يې ور اچوم، خې بیا را غلط نه سی، د دې لړمانو وطن ته.» د ده واده ته زړه نه و، ویل يې دا د غرونو مزلونه دې وکو، روسان دې لار سې، خې بېرته خپل وطن ته راسو، بیا واده کوم، اوس يې خې وکم، چتي به را نه پاتې وي...

بیا ما او دی بېل سوو، زه کچه گری ته راغلم، مزدوری ته، خو داسې
خبر سوم خې غره کې د لېونتوب یوه لوه پري راغلي وه، خو بېرته په
خپله بنه سوی و. کله خې روسان لارل... د ده د مېرانې او غیرت
کيسې دېرې کېدې. د جهاد زړورتیا یې یادېده. د ده حالت ام بېخې
بنه و، لانجې یې خلاصولي، داسې بدې خې لسو، لسو مرو ته یې سره
رسولي وو، زړې بدې وي، ده خلاصې کړې، قوم یې هم خبره غور
کې نېوه. خو بس یو دم، هاشم یې سوره سو. چا ویل چا چېشی یې
وخورل، چا ویل خامو چرسو خراب کړ، چا ویل غره کې د لوېدو وجه
د... کوار، کوار خرابېده، هغه د اوسم یې خپله وینې.

شپه له نيمې اوښتې وه. کورې ماما ووې:

- سهار خنګه کوو؟

- زه خو چې پرون راتلم، هلتنه د عيدو دوکاندار سره مې وعده وکړه،
سبا به دواړه ورشو.

- والله عيدو بنه هلك دی. زه ام دا دېر وخت چرته نه یم تللى، نيت
خو مې دی، صبر چې ابي خه وايې، لړ، لړ ترې وېږډ ههه.
کورې ماما ووت. زه د هاشم د تېر او اوسم ژوند په فکر کې شوم. زړ
مې ورته خوړ. په همدي سوچوونو کې ویده شوی وم. سهار مې وختي
ستړګې خلاصې شوې. چرګانو بانګونه وهل. له حجري ووتم. مخامنځ باځ
ته ورغلم. د رنو اوښو ویاله وه. خو هيلۍ ورکې روانې وي. په ونو کې د
مرغانبو چن چون و. کلې ارام و. لړ وروسته د لمړ کمزوري وړانګې
ولګېدې. وطن زېر چک مالومېده. زه یوې ونې ته تکيه وم. چې
کورې ماما راووت. هملته ونو کې کېناستو، چای یې راواړ، د وزې د

شېدو چای و، تازه پېروی ھم ورسه و. چای مو چې وڅکه. کوری ماما راته وویل: زه ھم درسره ځم، ابی دې خه ونه ویل. خو غواړي چې یو وار دې ووینې.

ورغلم، ابی له لکړې سره انګړ کې ولاړه وه. غاړه یې راکړه، په تندی یې بسکل کړم: زویه! زه درتلم، خو دا زینې باندې نشم ختلی. ماما دې بنه ساعت درسره تېر شوی و، بس موب داسې تنا پاتې یو، کله، کله راخه. بیا یې دسمال کې غوته خو ایشیدلې هګی راکړې. ترې را ووتو. له کلې وتلو، کوری ماما راته ووې:

- ابی د کلې په بسخو ډېرہ گرانه ۵۵. هر واده او مړی زوندي ته یې له لاس نیولې بیایی، اوس گوره چې پرې خبر شي، کور کې گونبې ۵۵، د کلې نجونې ورپسې راخې بیایی یې. دې له ما سره ډېرې سختی تېرې کړې. اوس خو شکر دی، دغومره سر پناه سته، دې ما سره خېمه کې هم زوند کړی. تر ننه مې وار نه دې پرې کړی. زه به بنه سېرې نه یم، خو دې موقعه نه ده راکړې. بس که وچه وي، که لمده وي، را رسېږي. تندی مو یو بل ته کوت نه کوي، په خندا زوند کوو. دې خوارې ھم یو ورور زوندی ۵۵، هغه غزنې کې ۵۵.

په لاره کې لوېې، لوېې ګاري (کندې) راتلې، ماما ته مې ووې:
- دې ګارو ته مې پرون ھم پام شو. ډېرې ژوري دې. دا یې د خه له پاره جوړې دې؟

- پخوا خو او به زوره نه وه. د دې ګارو کوز سر کې به د رېو او بو چينه وه. ځینو ګارو به زینې لرلې، ورکوز به سوې، لوښۍ به دې راډک که.

په خینو بیا لوگی لکیدلی وو. په پري به او به تری راختی. اوس خو یې او به وچه ۵۵، دغسې پرتې دی.

يو خای د کوچیانو خېمې راغلې. تری تېر شوو، مخته مو په غونډیو رمه ولیده، هملته کېناستو چې ستریا وباسو. دوه کوچیانو په يو بل د تېړو وارونه کول، يو لې پري لوی و، تور کالی یې اغوستی وو، کوري ماما ورته وویل:

- مه کوه، ته خو لوی یې، وبه یې ولې.
کوچي مخ راواړو، ويې خندل:
- خپل کار به کوي.

کوري ماما ته مې ویل: هاشم به درته خوشحال سی.
- نه، چیرې. اغه ډېر بد په حان اخته ۵۵. زه وریادېږم خې د څوانی
ملګری مې ۵۵، بس خه وايی نه...

کوري ماما غږدہ، چې د ژړا غږ راغی. ګورو چې تور کالی کوچي هغه
بل ويشتی. هغه ژړل، تېړه یې لاس کې ورپسي راواړه. تور کالی ولاړ و،
وار یې پري وکړ. سنگري ته یې وويشت، تور کالی کېناست، ځیګروي
یې کول. هغه بل تری وتنبېد. کوري ماما ورته موسک، موسک کېدہ:
خرنګه، تا خو ویلې خپل کار به کيي، دا خو یې لکه خې ايتا کار وکه!
ډېر مزل مو وکړ. اخر سرک وښکارېد. ماما ته مې ووې: ته تکړه یې،
دومره د پښو مزل دې وکړ، داسي چابک روان یې نام خدا.

- وروه جانانه! زه خو کاريګر سپې یېم. توله ورڅ د غلي بوجۍ تېټو
جيګوم. لاس پنسه مې حرکت کې وي. چې کله اوړګار سم، کور کې
ګرڅم چتې مې یو کار ته لاس تېټېږي.

عیدو دوکان کې و. د کورې ماما په لېدو ډېر خوشاله شو، ویل یې د
شې به بنه بندار کوو، خو هاشم به رضا کوو ویل یې پرون درته
اندېسمن شوی وم. احوال دې را نه غی.

ور سره کېناستو. غرمه وه. همغه جوش هګی چې ابی راکړې وي؛ ومو
خورې. بیا مو د هاشم پونستنه وکړه، عیدو ویل: نن نه دې راغلی. زه او
ماما راووتو، د هاشم کور ته ورغلو، یو ماشوم راووت ویل یې: هاشم
خیرات ته تللى. د خیرات د څای درک مو مالوم کړ، ور روان شوو. لې
مزل مو چې وکړ، ماما راته وویل:
- دا مخامنځ دېوال وینې؟
- هو

- دا د هاشم کلا وه. له هجرته مخکې څې یې له ورونو سره بېلتون
وسو، جوړه یې کړه، دا کلا ده په گوبني څان جوړه کړې وه. بس
بمباريو سره خرابه کړه، اوس یې دا یو دېوال روغ پاتې دې. هغه وخت
خو خټه په غوايانو پخېده. زورورو غوايانو پسي به یې یوه وترله، په
خټه کې به یې ګرځاوه. هاشم شېه ورڅ ورته یوه کړې وه. اول به یې
خاوره وکېنده، بیا به یې خټه جوړه کړه. په نيمه شېه به ووتن. د سهار
اذانونه به څې کېدل له کولبې سره به را رسېدلی و، خټه به یې پخه
کړه. بیا به یې خېک، خېک خېروله، دېوال یې پري راتاواوه. دا کلا
یې بمباريو او بارانونو داسي کړه، چې هغه وخت دې ليدلي واي؛ ورته
حیران به وي. والله خلک به یې لیدو ته راتلل، چا نه منله څې ده دې
په گوبني څان دومره لویه کلا جوړه کړې وي. څکه څې نن ورڅ
دومره تکلیف لري، هغه وخت خو یو هم نه و، ټول د لاس کار ۹۹.

پخوانی خلک کلک وو، نور ام داسی خینی جایونو کې خلکو په
یواخی خان کلاوی جورې دی. خکه مزدور ام مزد غونبست، وس نه و
چا سره، نیستی وي. خود هاشم غوندې لویه کلا دې نزدې علاقو کې
چانه وه جوړه. خو بس قسمت يې نه و ورکې سوي، مهاجرت راغنی...
لړ مخکې مو کلې کې پونستنه وکړه، وروسته مو هغه کور پیدا کړ، لمړ ته
يې خېمه وهلي وه، دېر خلک ناست وو. هاشم مو ولید، د دیگونو تر
خنګ ناست دی، ورغلو. داسی چلنډ يې وکړ، لکه لومړی څل مو چې
ويني. غلى و... بيا يې کوري ماما ته وویل: خپه نه سې، زوبل یم والله.
ما ته يې مخ را واپروه: داسی را روان وئ ما ویلې که کوم توپکي راغنی،
والله.

- کوري ماما خودې دېر پخوانی ملګري دی، کنه?
هاشم حواب را نه کړ، جیب ته يې لاس کړ، کتابجې يې را وویسته، یوه
پانه يې ترې وشوکوله، چرس يې ورکې واچول، تاو يې کړل، اور يې
ورکړ...
بیا يې خندل:

- کوري ماما خو دېر بلا سړی ده، دومره ګرځېدو، زه و خدای. مځکه
مو ستړې کړي وه.. یو وارې يې له ډاره ونې ته جار وايه.
کوري ماما ورته ووې: وګوره ایتا له پاره را غلم، ته خود چا پونستنه نه
کېږي.

- والله بې شکه، بنه سړۍ يې، مسلمان سړۍ يې.
د هاشم حال بیا واوبست، خوک يې یاد کړل، کنځاوي يې وکړې، وې
خندل، بیا له خان سره لګیا شو.

کله چې چې چوں وڅکول، ودرېد: ما سره څی؟

- نن به ته موږ سره څې.

- زه نه څمه، زوبل یم. ملا مې له دانو ډکه ۵۵.

هاشم پسې روان شوو. دی هم نه غړېد، موږ هم. کله چې یې کور را
ورسېد؛ مخ یې را واړو:

- زه را وڅمه، تاسې که حجره کې کېنۍ، که دې سیوري ته کېنۍ.

موږ ورته کېناستو، وخت یې ډېر ووت، درک یې ونه لګېد. موږ وختو،
مزله ستړي کړي وو، هلته د یوې ونې ډډې ته وغځېدو ستړګه مو لاره.
مازیګر و، چې را پاڅېدو. د هاشم د کور مخې ته مو له هلکانو پوبنتنه
وکړه. هغوي وویل هاشم باغ ته تللى. د باغ لاره مو ونیوه...

چې ور ورسېدو؛ هاشم ناست دی. خو هلکان ترې تاو دي. موږ یې
چې ولیدو ستړګې یې غټې کړې:

- تاسې خه لپونیان له ځانه جوړ کړي اوس چرته څی؟

کوړي ماما ورته غوشه کې وویل: عیدو دوکاندار سره پاتې کېږو، راسره
څې به.

هاشم ودرېد، غلی روان شو، ما او کوړي ماما ورپسې شوو، گورو چې د
عیدو د دوکان لاره یې ونیوه. ما او ماما یو بل ته وکتل، ومو خندل،
چې سې رضا شو. مابنام و، عیدو د غرفې دروازه وټله. ور سره روان
شوو.

لار کې مې هاشم ته ووې: د وړه کتوب ملګري خو ډېر خواړه وي،
کوړي ماما در باندي ګران دي!

- هههه، را باندي ګران ده، ډېر بلا سې ده.

د عيدو لویه حجره و، بنکلی هوا پکی لگیده. مړی یې راوه. وطني
چرګ یې يخني کړي و. هاشم له مور تولو ډېره وخوره، وروستی مړی
یې چې خولي ته نېډۍ کړه، عيدو ته یې مخ ور واړاوه:
-والله بې شکه دې ...

چای یې راوه. هاشم خوشحال و، خندل یې. کوری ماما له همدي
خندا استفاده وکړه، ورته ويې ويل: هاشمه، هغه زما د سېي خاطره دې
ياد ده؟

- خدا ...

کوری ماما ته مې ووې: ته ووایه!

- وروره جانانه! ديسې چل و، وړکتوب و، شیطاناں وو. هرې شیطاني ته
مو لاس اچوه، د سپیو ساتلو ام ډېر خوند راکاوه، کوتري مې ډېرې
خوبنېدې، د کلا سرونې مې ورته سورې، سورې کړي وو، خالې مې
ورته جورې وي. یوه شپه ویده وو، دروازې ته سپی کورنځدې، خې
ور ووتو، پلار مې ام را سره و، ګورم خې تک سپین بېر سپی ده، یما
خو مينه پې راغله، پلار ته مې ووې: ابا اوس شپه ده، را به یې ولم. لړه
مړی به ورکړو، غریب وږي ده. وايې: خه رايې وله، خو سبا به یې
وختي باسي.

دغه شپه خو تېره سوه په سبا مې سترګي پې مړې کړي، پلار مې غوشه
و، خې لري یې که. مور ته مې زاري وکړې هغې مې پلار رضا که، سپی
ېږي راته پرېښود. سپی یو خه وخت راسره تېر که، بله ورڅې کلې کې
د یوې زړې بسخې چرګه وخوره. بسخې راغله، بسراوې یې کولې، بدہ
ورڅې کوله، پلار مې غوشه سو، وايې: خړ سترګي، زر سپی ورک که.

وروره جانانه! زما خو په سپی زړه نه کېدہ، خې بھر سپی سره را ووتم،
مال اوس چیشی وکم، بس کنډواالې کې مې وقاره، له کوره مې قینچي
یوړه، ويښته مې پې کم کړل، نکریزې مې ورته راوري، سره، سره تپې
مې ورکې وکړل، نیمايی پښې مې ام پري سري کړي. خې کور ته مې
را وست، مور ته مې زاري شروع کړي، خې وګوره بل سې مې را
وست، دا اصلی ۵۵، پلار ته وواي، خې راته پري يې بدې.

پلار مې راغى، شکمن، شکمن يې ورته کتل، خه يې ونه ويلې، لار
کوتې ته ننوت. وروره جانانه شپه سوه، ویده سوم، د شپې باران سوي
و، شرکنده باران. سپی يې لوند کړي، خو لنډه دا خې نکریزې يې تري
ورې. گهیخ مې خې سترګې لوحولې؛ پلار مې له کوتک سره سر ته ولاړ
و، نور مې دوه خپلې کړي، دوه پردي... شپه مې ام بل جای وه.
موږ ټولو د کوري ماما خاطري ته سخت و خندل، ما ورته ووبل:
- اوس چې د هاشم د مينې کيسه وکړي، خوند به وکړي.

- ههه وروره جانانه هاشم خو دېر عجیب مین و. موږ به خې مینان سوو،
د شوخي وخت و، زړه به مو پرسپدلى و، خې اوس مو زر چا ته ويلې
واي خې مین يم. خو هاشم خپل حال نه ويلې. دا لړ، لړ په ډېره
سختی خبر سوو. هاشم خو په مینه او دي کيسو ډېر کار نه لرلو، سبقونه
ېږي ويلې، کارونه او مزدوری وي. خو بس دا مینه د خپل واک و
اختیار شي نه ۵۵. هاشم بدېخته داسي څای مین سوی و، خې رسپده
نه ورته کېدل. خو يا د کلي او ولس خبره، يا ضدونه، تربورو لي... دا
تولې کيسې وي. يا بل داسي خندې. خې اغه نه په زور کېدہ، نه په سلا.
خو هاشم و نو، نه پوهیده خې اغې ته نه رسپدم، بل جاي يې واده ونه

که، گنی د ده تولو همزولو له هجرته مخکی ودونه کری وو، خېلخانی
يې وي. د دوى کور سره هر چا دوستى ته زړه بنه کاوه، خو خو واره
خلکو خپله ورته وویلې خې موږ خپله خور لور در کوو، خو هاشم به نه
رضا کېدہ، بس هغه تپه ده کنه:

پخوا به داسې ياراني وي
يار به د يار سترګو ته عمر تپراونه...
کوري ماما دي تپې پسي دا تپې هم وکړې:
خدایه زما بدال تري واخلي
زه په دنيا کې په يار ډېر کمزوري ومه
ورکه مېچن سه ورک يې نوم سه
خې ورته کېننم نري ملا مې ماتوينه
د ژرندي پل خې خومره تېز دی
دومره د يار رانه پرهېز دی نه راخينه

موږ ډېر ورته وویل، خو د هاشم له خولي تپه ونه وته. نوري هم ډېرې
کيسې وشوي... خنداوي وشوي. شپه ناوخته وه، عيدو هم سبا وختي
دوکان ته تلو. خایونه هوار شول چې شپه جوړه کړو. ګروپ مړ شو، زه
هم وغځیدم چې هاشم ته مې کتل. وینس و، خای کې نېغ ناست و،
خو د پوبنتې خواب يې نه را کاوه. ما ورته ليدل، دې به خدايزده
کومې ورکې و ودانې ته په سوچ کې و، زه ده ته سوچ کې لارم . په
تېرو ورڅو کې مې د ده په اړه اوږدلي کيسې را يادي شوي. د کوري
ماما کيسه: «سبقونو کې ډېر تکړه و..» خو اوس يې د کتابچې سپينو پانو

کې د لیکلو په خای بنگ دود کول. قلم يې اوس نه غوبوي، بمبى تری وباسی، تور لوگی ورکی تېروي. هغه جامې چې گرد به يې نه پرې پربنوده، اوس تپی (رتې) او خالونه پرې پراته دی، داسې خیرني دی چې خپل رنگ يې ورک کړي. لانجې به يې خلاصولي، خبرې يې زده وي،.. خو اوس يې په لسو کلمو کې له نیمایی ډېرې کنخاوې وي. دوه درې کليمې په خه سختی بې ووايي. اه! هر خه ترې هېر دی، آن د ماشومتوب د شوخيو او خوږي دنيا ملګري ليدو هم خوشال نه کړ.

کلا يې په گونبې خان جوره وه، خرو ټانګونو يې مخه نه شوه نېوای، خو اوس يې داسې له مته او زړه زور وتی، چې جګېږي؛ سکمۍ يې خیژي. په هر چا زړه سواند دی، خو بس په خان يې زړه نه سوزي. نور د ده حال ته زړه خوري، خو دی په خان او دنيا خبر نه دی. دی به خپل زړه ته کومې کيسې کوي، ۱۵ اوس کوم فکر داسې وړي، چې غړ هم نه اوري، دنيا به خنګه تعريفوي، دا د مکر، فریب او چل دنيا او دی ساده باده! زه خو به لار شم، په ۵ به نور خه، خه تېرېږي. نوري به خومره خولي ورپسي جینګېږي. د خومره خلکو د خندا به وي. خه، خه کانې به پرې کېږي. کوم، کوم رشخند به پرې وهل کېږي. فکرونه ډېر وو، سترګه مې تللي وه... را وين شوم، گورم سهار دی.

کورې ماما له ما وختي وين و. هاشم ته مې ور ولیدل، پکول يې همغې په سرو، کورتى يې هم نه وه ایستې، ویده و. زما او کورې ماما په خبرو را وين شو. عيدو چای راور، خو هاشم ووې، چې زه دا وخت چای نه خکم، یو وار کور ته خم. لار.

چای مو و خکه، را ووتو. عیدو خو دانی منی هم بايگ کي راته
واچولي. کورى ماما له عيدو سره دوکان ته لار، زه لارم چې هاشم
ووينم، ور رسپدلى نه وم؛ په مخه راغى، غوسه و. ورته ومې ويل: «زه
دي ورور وينم، ته دوکان ته ورڅه. ورور يې د کور مخته پتیو کي لګيا
و. بېل يې واھه. ور سره کي نه ناستم، مخه بنه مې ور سره وکړه، دوکان
ته را وختم. هاشم خندل: یو خای مای راته پیدا که، هلتہ دلتہ مې نور
خلق وج ۵۵.

- راخه اوس راسره لار شه!

- نه هسي ګپ مې وویست، هسي مرو، پرېده خې په کراره کلي کي سر
کېږدو.

هاشم راته ووې: ته خو داسي ګډو وډو پسي راغلى وي، دا شيان بيا
خنګه نوشته کېي؟

- دي موبایل کي مې غړونه ثبت کړي، کور ته چې لارم، ليکم يې.

- عجیب سړي يې والله، بس زړه پاچا ۵۵، هر شی خې زړګکي در ته
وویلې، ليکه يې.

ما ورته وویل: یوه نښه دي اخلم.

هاشم ته مې کتابچه ورکړه، نوم يې راته پري ولیکه. خو توري يې کم
وو، ویل يې لکه خې غلط مې ولیکه، خو ما ورته وویل: «پروا نه کوي،
دا به له خان سره یادښت وساتم.»

کورى ماما خوشحال و، ویل يې: کله، کله مې پوښته کوه، زه ۶۰
خوک نه لرم. انډیوالان خو مې لکه هاشم خوک لپونی دی، چا خانونه
په لپونو اچولي دي، هههه.

- په ابی مې سلامونه وايه، پونستنه به دې ضرور کوم. چې کتاب چاپ
شو درته راوړم بې.

- وروره جانانه، خې دا خبره پاتې نه سی. هاشم به خان سره یوه آينه ام
گرڅوله. خې مخ ته بې ونيوه، اخ به بې کړل، ويلى بې بې: «مرګي دې
نه واي، هاشمه!»

نور نو باید زه تللى واي، هر یو ته مې غارډ ورکړه، بکس مې اوږدي ته
کړ، روان شوم. زړه نه تلو، پښې روانې وي، سترګې مې دکې، دکې
کېدې. موټر راغۍ، ور وختم. د مخي سېټ کې ناست کس په تعجب
راته ووې: هلتله ولار، هغه لپونی دی کنه، خه نومېده...

خواب مې ور نه کړ، سر مې ورته وخوڅاوه... خه لاره مې چې ووهله،
شاته مې ور وکتل، دوى لا همغسي روان وو، موړ راغۍ... وروستي وار
مې ور وليدل، په سترګو مې زور راوړ، هاشم و، لاس بې راته جګ
کړي و...

پاى

نظم

خوک زما غوندي خراب نه شته ملگريه
حساب دا دي چي حساب نه شته ملگريه

جواري ده چازپونه نه گتمه
په خبرو جنتونه نه گتمه
ما سره خيال د ثواب نه شته ملگريه
حساب دا دي چي حساب نه شته ملگريه

خپلي ويني په گيلاس کي گرخومه
نور به شنه ازغي په لاس کي گرخومه
خوک لايق د سره گلاب نه شته ملگريه
حساب دا دي چي حساب نه شته ملگريه

هري خوا ته چي شم لار په اور ختلی
لکه زه چي يم د غم په مور ختلی
کري شپه مي ترپنه خواب نه شته ملگريه
حساب دا دي چي حساب نه شته ملگريه

خېر که خلک خنڊېدلی ما ويلى
چي هر څه خولي ته راغلي ما ويلى
د خدائی سوال زما خواب نه شته ملگريه
حساب دا دي چي حساب نه شته ملگريه

خوک زما غوندي خراب نه شته ملگريه
حساب دا دي چي حساب نه شته ملگريه

هاشم یو شبهه را ته کتل، بیا یې وویل:

● اسمان شین ۵۵؟

● هو!

●

خې وریخ سی، وغورېدې، تورې لې سی، داسې
مریض یم، ما نه نه خې دا مرض، زدہ می خورین
۵۵، سترگې مې خورینې دی...

● دا ولې؟

●

بس خو مرض ده راغى، سوج، سوج... یو وار مې
زدہ بنه نه سو، لکه وله خې وچه سی، هاونې
خومره غتې وي، خو مرض وکي، ایسته وچې سی،
خو یابه او به نې نه ور رسېدې، یا...

